

Hind 40 senti.

G
MÄ
SER
G

ROMAN

No

7



Kirjanik Ernst Peterson,
kes pühitseb aprilli kuul lõpul oma 60 a. sünnipäeva.

K. L. ...
Eesti NSV ...
Raamatukogus

SP
7593

KIRJASTUS-OSAÜHISUS „ARENG”
TALLINN, 1928. A. VII. AASTAKÄIK

Hindmõistatus

Nr. 7 (145).

Kokkuseadnud **Arn. Reinhaus.**

t o u	u u l	u s u	i s t
s w e	l m a	u s u	j a j
e s a	a m p	u t t	r m u
a u l	j u t	m i n	u d m
s a a	d a m	r i m	d a n
s i i	d a m	l a n	t k a

Missuguse Jakob Tamme laulu esimene salmi saame, seades kõrwalolewad ruudud õigesse järjekorda, neli tükki kõrwuti.

Lahendused tulewad saata „Romaani“ talitusele, Tallinn, märgusõna all „**Hindmõistatus lahendus**“ kuni 15. maini 1928 a. Lahendusi võib saata mitu ühes ümbrikus ehk panna „Romaani“ talituse (Müüriwahe t. 16) sissekäigu juures (trepikojas) asuvasse kirjakasti. Lahendajate nimed avaldatakse „Romaan“ nr. 11. (149).

Õigete lahenduste saatjate wahel loositakse wälja: 1.) **Aug. Jakobsoni — Waeste patuste alew;** 2) **Bernhard Linde — Tõuswa päikese mailt;** 3) **Johan Liiw — Käkimäe kägu.** Loosimine on 19. mail s. a. kell 3 p. l. talituse ruumes.

„Romaani“ talitus.

Hindmõistatus lahendus

Nr. 3 (141).

Selle mõistatus lahendamisel saame H. Wisnapuu luuletuse „Eesti“ kolm esimest salmi.

Õhtu lained libisewad rahus
päikseall, päikse sees,
mühisewad tormiwalgas wahus
kalda all, kalda ees.

Meie kodu mere laias käärus
mere weed, mere teed.
Meid ei köidamannerde nõrk määrus
kitsad teed, ahtad weed.

Meie ihalduste purilaewad
sõitwad merd, sõitwad merd.
Meres kajastuwad sinitaewad
Kutsub wert, kutsub wert.

Õiged soletused saatsid:

Tallinnast: Ralf Arman, R. Arnower, Marta Aljas, Fdgar Ant, Arnold Aljas, E. Bernit, H. Pops, V. Betlem, M. Braun, Marie B., R. E., Otto Edenberg, Enok, Leontine Freudenstein, O. L. Gutman, Vold, Geering, A. Hammer Elmar Hammer, A. Janson, B. Haltrik, A. Haava, F. Isajev, Milla Jeromin, A. Jõemets, Harald Johani, E. Johanson, Leontine Kros, Hugo Köhler, Ants Kippar, N. Kreopas, T. Kerone, Rudolf Kiwirähk, Evald Kuuskmann, Oskar Kanarpik, Jaanus Kaik, O. Käär, A. Koch, R. Karro, L. Karro, G. Kippar, J. Karro, Maxim Karro, Vold, Kokaselts, L. Kolk, V. Kärk, Olev Lellep, Endel Lellep, E. Luuk, Vold, Lehis, A. Leppik, Bruno Leppik, Fr. Linholm, Helene Liiver, Elmar Liiver, Joh. Liiver, P. Mann, Lepman, K. Müürissepp, Juhon Möllifer, E. Möllifer, Harry Martson, Irma Orav, A. Orav, Oskar Pöder, Amalie Pöder, A.

Paukas, A. Poomann, Arnold Parts, Karl Parts, H. Pops, Artur Pranno, Artur Roster, Roland Reisbok, I. Ruus, Anette Reismann, N. Saarens, Rudolf Sarv, V. Saarens, Ilmar Saarens, A. Tammer, Richard Thal, L. Tamberg, Edg. Tamberg, Anna Treufeldt Joh. Torneo, Vilhelm Treufeldt, A. Tuulik, Joh. Tallo, A. Voog, F. Vildt, Endel Vaademann, S. Ziege.

Tartust: V. Davel, Joh. Ehrlich, A. Joonas, Johannes Jõgi, Paul Jänes, I. Karro, Mats Kraak, Alfred Kuusik, A. Pillaksi, V. Raud, H. Saaro.

Pärnust: Milda Kiing.

Tapalt: Lya Beta, Erna Einpaul, A. Jantra, Ina Kassy, B. Luuk, E. Luuk, I. aine Meri, H. Mikkin, B. Mikkin, M. Simson, J. Suuk, A. Stern.

Narvast: Maria Adosson.

Võrust: A. Nemvalts, Rudolf Sokk.

Petserist: F. Rätsep, A. Valentin.

Paide: Elmar Krase, Eugen Künnapuu, Arnold Kink, Mikkell Uusna.

Romaan

Ilmub kaks korda kuus.

SISU: Luise Westkirch: Kui armastus räägib.—Ejnar Mikkelsen: Wõidujooks karuga.—Caesar Fleischlen: Päike südames.—Edward Stilgebauer: Sultana.—Sandor Peterdi: Kaldal. H. Wühner: Öhtu ajal.—J. F. Blade: Nuheldud kuningatar.—Ed. Wöhrmann: Piipu popsin.—Esko Hannus: Kewad.—Fi-li-Po: Kui wihma sadas.—T. C. Bridges: Mees Montevideost.—Tött ja nalja.

Nr. 7 (145)

Aprill 1928

VII aastakäik.

Kui armastus räägib.

Saksa kirjaniitu Luise Westkirch'i romaani.

7

Ta silmitses Emili fogu päewa uuriwalt. Kas andis ta uus warandus talle nüüd ometi wiimaks julguse tema jutule tulla ja temaga rääkida? — Ta tahtis temale ta kosjajutu kergeks teha.

Uga Emil ei tulnud. Ta teenis „Seitsiktähe“ külalisi sel õnnepäewal sama rahulikult kui teistelgi päewadel, pikad ripsmes maas, näo marmorinäo piisut punakam, unine, ümberkukkumiseni jutne. Lachinger läks temast paar korda mööda, hüüdis temale mõne lahke sõna. Ilma-aegu.

Ta nägi, et pidi astuma esimese samm. Uga kuidas? — Emililt otsesõnu küsida: „Kas soovite minu tüdart naiseks, härra Feller?“ — ei, seda ta ei võinud. Uga kolmanda isiku läbi talle märku anda, et nooremehe kosimine hea vastuwõtu leiaks — jah, see läks. Ta mõtiskles, kes see usaldatav isik võiks olla. Seal nägi ta, et wana Feller parajasti läbi sammaskäigu wäsimult kodu poole kõmpis.

Lachinger hüüdis teda. Kõit lauad sees ja wäljas olid täis. Emilil oli rohkesti tööd. See oli hea. Lachinger tüüris ajalehemüüja ühe samba warju wabale kohale.

„Tere, Feller. On Teil weel üks eksemplar Berliini Päewalehte?“

Anton Feller otsis ja leidis selle.

„Jah, härra Lachinger, on weel.“
Lachinger maksis.

„Soomin Teile poja paranduseasjus õnne, härra Feller. SeeFord tabas õnn õiget. On hea poeg ja tore mees, Teile poeg. Wõite tema peale uhke olla!“

„Jah, minu Emil,“ ütles wanamees soojalt, „sellist pole mitte kerge teist korda leida.“

„Ainult julgem peaks ta olema, see Teile Emil! Tal peaks julgust olema kätt wälja sirutada kõigi heade asjade järele, mis teda meelitawad.“

„Jah, liig tagasihoidlik on Emil küll. Seda ütlen ma temale tihti.“

„Teie peate teda julgustama, tagast kihutama. Mina soowin talle head. Seda võite temale minu poolt ütelda. Mitte ainult ärilikult, mõistate. Inimesel on ju ometi silmad, eks ole? — Ja, armas härra Feller — egas ma ometi ei ole metsaline. Minu lapsel õnn käib üle kõige.“ Wärim jooksis Anton Feller'ist peast jalgadest läbi. Kas pidi ta lemmiksoow täide minema? Kas pidi ta näha jaama, et ta poeg Emil „Seitsiktähe“ kaasomanikuks sai —

„Ma ei tea, kas Teist aru saan, härra Lachinger,“ kogeles ta. „Ja — ja ma ei tahaks Jumala eest mitte ilmaaegseid lootuseid äratada oma poisi südames — —“

„Mina ütlen, mida mõtlen, härra Feller. Waadake, mina ei küsi inimese seisusest ega rahast; ma waatan waid sellele ainmale, mis wäärtuslik on. Sest tubli mees jõuab kõrgusele,

nii tõesti kui puu wee peal ujub ja kivid põhja langewad. Eks ole? Sellepärast, kui Teie Emil mulle mõits kiinitada, et ta minu last südamest armastab ja teda kätel tahab elust läbi kanda — siis — no jah, siis ei küsiks ma midagi muud enam. Te saate aru?"

"Seda saab ta Teile kiinitama, härra Lachinger," ütles Anton Feller rõõmujoowastuses. "Tema saab Teie last kätel kandma. On tal ju armastust isegi oma mana tühise isa wastul! — Ja armastama! Oh miks ei peaks ta teda armastama! — Kui ma teda tõesti tohin julgustada — —"

"Tehke seda, härra Feller, tehke seda. Meie, isad, peame ju oma lapsi juhutama nende õnne juure, kui nad seda ise ei leia! — Õnn kaasal!"

Ta pigistas soojalt Felleri kätt ja pööras jälle oma asutuse poole, kuna wana Feller, joobnud rõõmust, oma korteri poole wankus.

Kodus istus ta pea käte wahel, kas nägi ta und? Wõi oli see tõsi? — Kas tuli õnn, mis temast katkümmeendakheksa aastat eemal olnud, nüüd parwefaurpa temale? — Emil jõukas? — Emil kättemaksja Freimannile! — Emil Lachingeri wäimees! — "Seitsikümmend" osanik! — Palas-taja Jumal! Kas mõis waene, saatuslöökidest haawatud ja haige inimesefüda nii palju rõõmu wastu wõtta? — Oh helde Jumal, ära lasse teda rõõmus lõhkeda!

Kuul! kas need ei olnud Emili sammud! — Ta tuli koju — ja kell oli alles waewalt seitse.

"Ega ometi mõni õnnetus ei juhtunud?" hüüdis Feller temale ehmunud wastu. Ebaharilik õnn tegi ta närwiliseks.

Emil tõrjus oma pahema käe liigutusega.

"Tulen ainult —" Ta waatas ruumis otsides ringi. "Kas Zephiri oma piima on joomud?"

"Drloffi wana kass? — Temale pole ma weel mõtelnudki. Samab wististi seal tooli taga."

Ahju kõrwal seisib piimakauss. See oli puutumata.

Emil laskus põlwili, wõttis wastupanija kassi sülle, silistas teda ja kõneles temaga meelitates.

Wanal Felleril põles see, mis teadis, keelel.

"On uudiseid, Emil, suuri uudiseid!"

"Kuid on ikka!"

"Aga uudiseid sulle!"

"Nii."

Emil wõttis taskust tüki toorest härjaliha, tegi ta peeneks ja hoidis selle Zephiri nina ees. Kass wahtis surmaturwil silmil sellest üle ja näis ainult parajat hekket ootawat tema käest pääsemiseks.

"Emil," jatkas wana peaaegu hõifates.

"Seitsikümmend" kohwit saab sinu omaks — sinule —!"

"Ah!"

"Mõttele ometi, Lachinger ise —"

Emil katkestas ta jutut elawamalt kui muidu:

"Waata ometi, isa, waata!"

Baleska Drloffi lemmik ei olnud kahe päewase nälgimise järele meelitawale lihalõhnale ta nina ees enam wastu panna jõudnud. Ja kui tema suure igatsus oma perenaise järele kord juba elusunnile oli alistunud, siis jatkas ta hea toidu sõomis suure aplusega.

Anton Feller wihastas

"Jäta ometi nüüd see rumal kass rahule, Emil! Jutt on sinu tulewikust —"

"Jälle kord?"

Emil silistas ja torkis ikka weel Zephiri.

— Sina pead Erna Lachingeri kätt paluma, mõistad? Pead temaga abielluma — On ilus neiu, armas, peen neiu! Parajasti selline naine, millist sina wajad. Ja kohwit Seitsikümmend — — usun, sa ei kuulegi minu juttu."

"Tunnen seda laulu. Oled seda mulle juba sagedasti laulnud."

"Aga seekord on asi tõsine. Lachinger ise —"

Emil pani kassi, kel kõht täis, põrandale.

"Pead ööb, isa. Ära mind oota. Tulen alles hilja koju."

Ütles ja tõmbas ukse oma taga kinni.

Anton Feller raputas pead. Arusaamatu pois, see tema poeg. Kas ei paistnud, nagu oleks tal kass enam südame peal seisnud, kui oma asi? — No jah, ilus oli ju see, et ta surnu looma eest hoolitses, sest et surnu warandus talle tulewikule ja õnnele tee awas. Ometi oleks ta oma suure õnne üle rohkem rõõmu ilmutama pidanud. Noh, küll ta järele mõtles. Ta wajas alati aega. Ütles tihti ei ja tegi jah. Wististi oli kindel, et ta "Seitsikümmend" peale ometi mitte käega ei heitnud.

Kuna ta alles mõtiskledes ja imestades istus, koputati tasakesi uksele ja lubaandmisel ootamata puged Hanna-Winter tupp.

"Nägin, et Emil wälja läks. Minagi pean kohe minema kontserdile. Minult paar sõna, isa Feller. Tahtsin sulle midagi ütelda. Kui sa Freimanni Emili seltsis tahad näha, siis mine täna õhtul "Sinisesse Mutti" Nad lähewad sinna mõlemad.

Anton Feller kargas elektriseerituna püsti.

"On see kindel?"

"Kindel kui surm. Kuulsin seda kassapidajamalt. Emil on tema käest kass piletit olnud. Täna on seal Bal pare, tead. Tulen oma sõbraga ka sinna. Kuid ära mind ära anna!"

"Ei, ei, seda ma ei tee. — "Sinises Mutti," ütled sa?"

"Jah, ja noor Mieske on ka reisilt tagasi, teab, Siegfried Mieske, kellest inimesed jutustavad, et ennaft Freimanni-preiliga tahtvat kihlata. Wana Mieske olla sellest awalikult rääkimid. Ja pane tähele! Kihlus tuleb ka. Selliste inimeste juures on kõik võimalik. Rahju ainult on mul waid Siegfried Mieskest. On hea mehike. — Nii siis, mitte lobiseda, isa Feller!"

Ta läks ja jättis Anton Felleri juures äremuses paigale.

"Sinisesse Mutti" tahtis ta minna.

"Enesest mõista! Ta tahtis näha oma surma-waenlase tütar — armukeseks Langenuna — oma poja armukesena. Jah, seda tahtis ta. Kuid nägemisest oli talle ometi veel liig wähe. Seda pidi nägema ka tema waenlane Freimann, neiu isa. Ja veel sellestki polnud küllalt. Mees, kes teda tahtis kosida ja talle oma nime anda, pidi teda ka nägema, tema ja ta isagi. Awalik, nii awalik kui võimalik pidi olema Freimanni tütre häbi. Selle eest wõis tema, Anton Feller, hoolt kanda. Seda wõis ta teha. Oo, taewas oli seda kättemaksmist talle mõlgenud.

Ta ei wiitanud ega pidanud pikka aru. Meeletu kättemaksu nägijast, mis teda juba 28 aastat taga ajas, istus ta poja kirjutuslaua ette, wõttis mapist kirjapoogna ja kirjutas ruttu, õhetawa peaga ja lendawa sülega:

"Austatud härra arwenõunik!"

Kui see Teile huwi pakub, et oma preili tütar tema armukesega näha tahate, siis külastage täna õhtul kella kaheteskümne ja ühe wahel **Bal parè'd "Sinises Mutis."**

Wana Jumal elab alles. Kõik lähed ilmas ringi."

Ümbrifule kirjutas ta.

Härra arwenõunik Theobald Freimann, Beske tänawal Nr. 9.

Siis wõttis ta teise kirjapoogna ja kirjutas sellele.

"Austatud härra Mieskel

Kui see Teile huwi pakub, ja Teie oma tulewast pruuti, preili Freimanni, tema armukesest näha soowite, siis külastage täna õhtul kella kaheteskümne ja ühe wahel **Bal parè'd "Sinises Mutis"**

Ja ümbrifule kirjutas ta: "Härra Siegfried Mieskele" ja selle korteri adressi.

Kunmagile kirjale ei kirjutatud ta nime alla, waid pani nad kofku, ühe ühte ja teise teise ümbrifku, kõik nagu palawikus, aetuna nagu wõõrast mehhanismist.

Uga siis wiivitas ta. Pagan, eil! Kui ta waenlane nähd kirja sai, ei lastnud ta oma tütarit wäljagi, ja siis läks kõik ta kättemaksurja. Siis mattis Freimann kõik häbi maha. Sest seda ta ei ootas. Siis astus ta tütar, kui

puhas, karst pruut noore Mieskega altari ette. Ja kes ta tütre puhtuses julges kahelda, selle wõttis arwenõunik kui alatu laimaja wastutusele.

Preili Frmingardi häbi pidi saama tõestatud selgesti ja awalikult, muidu põrkas lastud nool lastja enese peale tagasi.

Sellepärast pidi kiri Freimannile alles siis kätte jõudma, kui armunud lind juba oli wälja lennanud ja asja enam ei saadud muuta. Ja ka Mieskele ei tohitud asjast ennem kehkõb midagi teatada, muidu hoiatas ta oma sugulast.

Müüd aga lufustatakse majad enamasti pärast kehkõb ja inimesed lähewad magama. Kes saab sinna veel sisse? — kes wõis kirja ära anda? — kes? —

Silmawilgu mõtiffles Feller. Siis nofutäs ta rahulolles. Uga muidugi, telegrammi wiija pääseb sisse. Sellele awatatakse ukseid ka õõsel.

Felleril oli alles veel wana müts pleekinud silbiga selle ümber. Kui ta mantli krae üles tõmbas, wõidi teda pimedas küll telegrammi kandjaks arvata. Ta tahtis kolistada:

"Telegrammi! kiirtelegrammi!"

Siis pidi arwenõunik küll trepist alla tulema ja majaukse awama. Wõimalik, et ta lootis ametiförgendust wõi mingisugust pärandust. Feller tahtis talle siis "telegrammi" pihku pista. Järgnewad sündmused pidid siis arenema nagu kellawärvis.

Oo, Feller röömustas. Hullusti röömustas ta. Wiimaks wiimaks ometi pidi ta oma kättemaksujanu saama kustutada!

Tema peas polnud enam muul ruumi kui waid sel mõttel, ja tema meele ei mahunud muud röömu ega muud tunnet kui wõidurõõm selle üle, et ta oma waenlasele fõrd wiimaks ometi sai kätte maksta. —

9.

Juba enne Emili oli Frmingard wäikesse tuppä jõudnud. Walmis ehituna wõttis ta teda wastu õhetawail põsil, särawail silmil. Ja jälle üllatas Emili neiu wõrratu iludus ja armsus. Nagu walitud näis ja olawat õnnestama õnnelik olema — elust läbi lehwima, ilma jalga kivi kütge tõukamata, koguni aimamata, et all kivid seisid.

Ja tema, Emil?

"Sa oled kaabakas, Emil," ütles wahi, manitsew hääle ja südamel. "Mis oled ja temast teinud! — Betjat tohitakse petta. See on sõda, ja sõda pole kunagi puhas. Uga ühe lapse usaldust kirjasti tarwitada — see on templirüwetamine!"

"Mits ja mind nii tummalt ja imestades

filmitfed, Emil" küsis neiu naerdes. „Meeldin ma sulle?“

„Siig hästi,“ vastas Emil.

„Uga ma tahan ju sinu jaoks ilus olla.“

Emil andis talle paar kallist veripunast roosi ja f-nnitas need ta kleidi rinna külge.

„Nagu paar weretilka,“ ütles neiu neile waadates. „Wõidakš armata, et mu süda we. d jookseb. Uga ta ei jookse werd. Olen õnnis, õnnis üle kõigi mõistete.“

„Tead,“ ütles Emil äkilise õnnetuse aimuga, „kui sa enda siin tunned nii rõõmsa olevat, siis ei tarwitse me õieti hallile minnagi. Kas peame siia jääma?“

Jrmingard aga tõrjus.

„Ei, oh ei! Seinad on siin minu õndsusele liig kitsad. Tahaksin hüpata, tantsida. Jah, tantsida — aga ainult sinuga — aga mitte kellegi wõõraga Emil, ka mitte enam paruniga. Ainult sinuga tahaksin ma tantsida. Sa oled mulle nii armas, nii armas. Ütle, kas sa mind ka nii armastad?“

Emil juudles teda sõnatult.

„Miks ei taha sa mulle ütelda et mind armastad? — Sa ei ole mulle seda weel ial ütelnud.“

„Ei, seda ei ole ma sulle weel ial ütelnud.“

„Ann ainult, et ma seda selletagi tean.“

„Tead sa seda?“

„Oh sina, seda võib ju ometi tunda.“

Emil pööras kõrwale, äigas käega üle otsa esise ja hammustas huult. Ja kui ta rääkis, siis oli ta hääl kare.

„Siis tule. Kui me tahame weel hallile jõuda, siis on selleks nüüd aeg.“

Ta mäsšis Jrmingardi hoolega mantlisse ja loorisfe. Uitas ta käest kinni pidades pimedast trepist alla. Meelsamini oleks ta tema kätte wõtnud ja kannud, et ta wähematti walu ei saaks tunda, seni kui hull, ilus unelm kadus ja temale tuli ärkamine, hirmus ärkamine, mis pidi, pidi tulema! — Mitte sellele mõelda! Tundi nautida ja mitte kaugemale mõelda! —

*

Kell lähemas kirjitornis oli festööb lõõnud, kui majakella kõle toon arwendunitu ja Kornelia magusast unest äratas.

„Mõni õine rändur, kes enesele nalja lubab,“ mõtles Freimann pahaselt.

Uga kell helises teist korda kõledasti, festwalt. Arwendunit awas afna.

„Mis on?“

„Arwendunit Freimann — telegramm. Kiir-telegramm!“

Uit waitšes õbrabus uimuwalt tänawalt

kajas see hääl tema juure üles, wastif hääl, mis talle meele tuletas — jah, keda õieti? — Uga all seisis kandja, walge leht käes. Waja oli awada.

„Kornelia, armas, hea kodanik alistub riitli-sele korraldusele, ifegi kui see sugugi mugaw ja armas põle, nagu praegu.“

Kornelia aitas talle kuue selga. Tasakesi, paljapaljad tuhwlites, mis Jrmgard talle kinkinud, läks Freimann trepist alla ja awas ukse.

Kärsitult pisteti temale mingisugune paberileht pihku, ja wiivitamata jookšis andja mine-ma Arwendunit tema nagu ei näinud.

Ta lukutas ukse.

Koja elektritule walgel filmitšes ta lehte. See polnudki ju telegramm — see oli margita kiri. Mis see ometi tähendas?

Ta luges.

Põlewalt tõusis meri talle wihast pähe. Wae-walt teadis ta, kuidas ta jälle üles magamis-tuppa jõudis.

„Riit peats oma kodanikke selliste hulluste eest hoidma. See ärritab mind. See ärritab mind hirmsasti. Uga küll ma wotan selle jultunud inimese wastutusele. Wotan ta wastutusele.“

„Mis on siis sündinud?“ küsis Kornelia hirmuga. „Millise teate oled sa siis õõsel saanud, Theobald?“

„Häbematus! Teist nime ma sellele ei leia. Säh, loe isel!“ — Korneelia seisis sambana.

„Sumala pärast, Theobald — see on ometi wõimatu — —“

„Laimdus, armas, ei muud kui alatu laimdus. Minu tütar, Theobald Freimanni tütar! Neiu, kelle mina ja sina oleme kaswatanud, see peaks? — Sama naerumäärt kui hirmus!“

Kornelia hüppas woodyst wälja.

„Ma tutsun Jrmingardi.“

„Õieti ei taju see waewa, et me ta süütu une selle pori pärast katkestame. Uga kui sa armad —“

„Siis oleks meil ta süütuse tõendus kohe käes, Theobald!“

„Siis talita oma arwamist mõõda.“

Broua Freimann koputas Jrmingardi toa uksele.

Midagi ei kostnud seal.

Ta mõttis käerauast kinni.

Lufus.

Ta hüüdis.

Sügaw waitšus.

Kõigest kehast wärisedes jookšis ta oma mehe juure tagasi.

„Theobald! Theobald! — Ta ei wasta. Ei awa uft. Tule sina ise!“

Arwendunit koputas sõrmekontidega, pörutas rusikaga, raputas uft, hüüdis, kšendas.

Ei midagi!

Kornelia nuttis toolil. Mehe näost oli wiimane weretill kadunud.

— — Me peame uffe lahti murdma.

Uga üks oli kõwa Arwenõunik tõi riista-kasti.

Ma kruwin lufu lahti.

Restis hull aega, enne kui üks awanes; tuba oli tühi, woodi puutumatu. Teise uffe eest oli kummut ära nihutatud. Üks oli lufus, wõti puudus.

„Mis peame tegema? Mis peame tegema?“ ahastas ema. „See häbi tapab minu!“

Uga nüüd näitas Theobald Freimann ennast suurena.

„Kõige pealt on waja selgusele jõuda, kas meie liha ja veri tõesti on wõinud sel määral effiteele sattuda. Sellepärast teen ma, mis see nimetu kiri nõuab. Too mulle kapiist minu parim kuub. Tahan minna sinna kahtlasesse lokaali, millel nimeks on „Sinine Muti.“

„Oh Theobald! See pole ju wõimalik! Meie laps! — Meie laps!“

„Jah, mu armas, oleme Jumalat tänanud selle meie tütre eest kui Jumala kingituse eest. Tõesti, kui wähe teame meie, mille eest täname. Nagu ma ka ei mõista, et just mina ja sina, kes alati kui inimesed kõik kodaniku kohused täpselt oleme täitnud — kes me — jeda tohin ma küll ütelda — iial pole milleski effinud, sellise teotuse ofalisteks peame saama!“

Rääkides oli ta omale pidukuu selga ajanud ja ei märganud ärevuses sugugi, et ta selle oli walesti eest finni nõõpinud. Tuljalu ruttas ta minema.

Pineda afna tagant keldri korral waatas Karoline Wegner talle murelikelt järele. Ta oli ärgates oma lemmiku tagasihoidlikult oodanud ja nüüd põõsumal põuel rahutu arwenõuniku juures kuulanud. Wististi oli Frmingardi jaladus teada antud ja tema ei saanud Frmingardi hoiatadagi. —

Ta pani lambi põlema ja wõttis kaardid wälja. Uga kuidas ta neid ka segas ja ritta seadis, midagi lohutawat ei tahtnud nad ütelda.

Samal päewal oli noor Mieske koju jõudnud, mitte kõige paremas helemuses. Mieskede ärid läksid wäljaspool pahasti. Ja pealinmas ei nihkunud raudtee materjali ost paigast. Weel ifka polnud minister wastu wõtnud, selle wastu kuulus umbkõudu. —

— Miesked töötasid enamasti ifka tagatrepi kaudu — et tema ekstjellents wahemehe wastu umbusaldust tundwat.

Hilja õõni olid isa ja poeg arwestusi ja kawatusi tehes koos istunud. Neid ei wõinud wana Feller unes effitada. Tahlikult awas

Siegfried telegrammitoojale ukse. Telegrammid olid Mieskede igapäewane leib, ja mõnikord tõi nad ka häid teateid.

Uga see kuulmatu teade oli till pahandust enam nende pahanduste täies peekris.

Jsa Mieske kirus.

„See puudus meil weel!“

„Ma lähen „Sinisesse Mutti,“ otsustas Siegfried.

„Mina ka,“ seletas wana. „Pea teadma, kas see nimetu kiri on laim wõi mitte!“

Nad wõtsid troška ja sõitsid tantsepeole.

*

Juba enne mõlemaid hoiatatusi oli Anton Feller sinna jõudnud. Ta oli kõige parematesse riietesse riidetunud, enne kui wana mantli ja ametimütši peale tõmbas ja siis kirjad ära wiis. Wiivitamata maksis ta kõrge pijetihinna. Ja nüüd walis ta enesele, ootamises warišedes, platši ühe samba warju, kus ta kõiki sisjetulijaid wõis filmas pidada.

Ja, sealt tuligi ta poeg juba neiega. Palju päid pöörati nende poole, palju silmi wahtis neid. Ja Jumala eest — jah, jeda nad wäärisid. Tema Emil — nagu würst nägi ta jälle wälja peenes frakis, lill nõõpaugus. Ja tema kullakene — wõtaks pärgell! See oli neiu, kes oma näoga oleks wõinud miljonäri südametõita. Uga kõrk härra arwenõunik ei pidanud oma tüdrukule enam miljonäri saama, ifegi mitte lihtsat, auwat kodaniku —

Millised filmad tegi ta! — Oi, millised filmad pidi ta tegema, see lurjus! Kas ei murdu tal ehmatuse pärast selgroog? — —

Waata, waata, juba tulewad ka Miesked uksest sisse. Ettewaatlikult poewad nad seina äärt mööda edasi, nagu kütid, kes metslooma luurawad. Jah, tulge waid lähemale, härra Siegfried! Ujage oma wafikasilmad laiali. Seal, keset tantšijate möllu, wõite oma pruuti imestada. Kas meeldib Teile see nähtus?! — Jah? Kas meeldib?! —

Hei, nüüd tormab arwenõunik saali! Nüüd algab pidu. — Milline ta wälja näeb! Ta habemekarwad on harkus nagu wihasel kassil. Ja sinised rõngad filmade ümber. — Jah, waadake aga ja heitke meel äral! Keegi teine oli ka meelt heitmas. Ja keegi oli, kes sinu murjatu teo tagajärjel suri, keegi, kelle kringarihma sinu ja sinu tütar polnud wäärt lahti tegema! — Uga täna teeme lõpuarwe — mina ja sina! — Täna tafud sa oma arwed! —

Saali läwelt tuhnis Theobald Freimann odaterawate pildudega rahwamurdu. Ja waewalt oli ta tantšijate hulgas Frmingardi leidnud

kui ta vihast huludes tantsijate keskele tungis, paarisid hoolimatult kõrwale lükates, ja tütre käemarrest vihaseft kinni kahmas.

„Huffaläinu! Tänamatu, autu olemus!“

Tema ümber kirusid need, keda ta tantsus seganud. Tema ei küsinud sellest. Ta rebis ehmatanud Frmingardi tantsijate keskest wabale kohale ja puistatas ta söimusenadega üle.

Siis pööras ta Emili poole.

„Kaabakas! Matu, nurjatu kaabakas! — Küll ma sinuga ka arvestan. Wanglasje kuulub ja nagu su isagi. Wanglasje kuulub ja! Sina! — Sina — —!“

Georg Mieske oli kohale jõudnud. Ta pani sugulasele käe manitsewalt õlale.

„Ara ksenda nii, Theobald. See teeb asja pahemaks, Waata, kuidas kõik wahiwad. Wõta tüdruk — ja ruttu minema. Mida ruten, seda parem!“

Freimann tahtis sugulase nõu kuulda wõtta

Nüüd tormas wana Feller oma samba warjuft. wälja, astus tema teele ette, filmad vihast loitwalt temale pöördes.

„Ja jah, ja jah, mu endine sõber Theobald Freimann, siin pole midagi muuta. Sinu kõrk preili on libu, wiletsa kelneri armuke. Amult ta armuke! — Tema temaga ei abiellu! Ara feda usu. Ei armastagi teda, feda ära enesele ette kujuta — —“

Emil kiskus jurnukahwatuna oma isa käisest, et ta waitiks. Aga isegi maawärsimine ei oleks suutnud Anton Felleri nüüd waitima sundida. Käitemaksu filmapiik oli tulnud — filmapiik, mida ta juba 28 aastat oodanud. Reegi ei pidanud teda tahtstama feda nautimast. Ka mitte poeg! Ta ksendas nii, et tants peatus ja kõik tantsijad nende ümber kogusid:

„Ja jah, Theobald! Kisu aga juuffeid! Minu poeg ou oma isa nurtud elu ja oma ema warajase surma kätte maksnud. — Sinu lapse kallal on ta feda teinud. Kelleks su uhke preili on saanud, näed nüüd. Ja minu poeg teda enam aufaks ei tee, ja kui ja teda ka põlwili maas palub. Sest temal on pruut, üllas pruut, jah. Tema abiellub preili Sachingeriga, oma pere-mehe tütreaga „Seisfiktähest!““

Wiimased sõnad pidi Feller oma waenlasele järele ksendama, sest Miesked olid Freimannile teed teinud ja Freimann tormas, wankuwat Frmingardi järele wedades, ufje poole.

Wäljas ufje ees ootas weel Mieskede troška. Kuus kätt lükkasid, tõffsid Frmingardi sellesse, mehed järgnesid. Lummalt waitides sõttis seltskond armenõuniku maja ette. Seal jättis Freimann jumalaga.

„Tanan Leid. Arge tulge minuga ühes. Bean feal sellega üffi olema.“

Troška weeres edasi. Freimann wedas Frmingardi trepist üles.

Kornelia, kes neid metsikus ärewuses oodanud, kiskus neile ufje lahti. Tema hirmust wabifewad huuled suutsid waewalt midagi küsida.

Armenõunik pani kõige pealt ufje luffu ja luffas siis tütre tuppä. Ja nüüd pääses ta wiha paisutult lahti.

Ta ei rääkinud waljusti, ka mitte ägedasti. Jääkülmad olid ta sõnad, jääkülmad.

Jah, asi oli nii, kuidas nimetu häbifiri tõendas. Tema auga halliks läinud pea oli häbitu tüdruku häbiga katnud, tema oli teotatud, tema, kes elus iial muud polnud püüdnud, kui oma kaaskodanikkude ees puutumata puhtuses seista, oli ta teinud pilke ja teotuse mängufanniks. Ta ei wõinud ennaft niikid enam oma klubis näidata, waid pidi oma wiimsed elupäewad mööda saatma leinas ja mures. Jah, ta ei teadnud weel, kas ta au ei nõudnud koguni ametiift lahkumift sellise teotuse järele. Waagu Juudas Iskariot oma õnnistegija, nii oli nüüd ta tütar tema — kõige täpsema ifal — ta waenlastele ära annud! — Kas ei olnud ta teda küllalt walidalt hoidnud ja juhatanud aimult headusele? Kas ei olnud tüdrukul olnud alati ema hiilgaw eestuju filmade ees? Ja ometi oli ta alla langenud libu seisukohale — Felleri poja armufefeks? — — Ei, tema tütar ta enam ei olnud; —

„Ei, Kornelia, mina ei arma feda häbitumat inimest enam oma lapses. Aga tema kohunik olen ma. Kuidas ma teda karistan, selles puudub mul weel julgus. Wõimalik, et kõige parem oleks teda parandusafutusse saata. Iga tahes peab ta oma elu ülejäagi mööda saatma kõige walidamas kahetsemises sellise — sellise — —“

Ta pidi hinge tõmbama.

Ja nüüd rääkis Frmingard.

Ta palawad filmad olid kuwad. Ta tafane hääl kõlas kui murdunud klaas. Oma walges siidikleibis ja furnukahwatu näoga seisfis ta wihašte wanemate ees kui noore Niobe kuju.

„Jsa, ema, mis wõiks teie wiha mulle weel raskemat karistust määrata pärast feda, mis tema mulle teinud?! — Mul oli nälg pisut, pisut õrnuse ja wifut armastuse järele. Olfefin ma feda teie juures leidnud, olefifin ma teiega wõinud nõu pidada — ma ei oleks mitte nii pimedast peast jooksnud oma hutatusse. Nüüd on see sündinud — minu elumäng on kaotatud — minu sõda mudasse tallatud. Mis aitamad siin weel sõnad? — Jätke minu — jätke mu üffil!“

Ta pööras ja tormas oma tuppä. Armenõunik raputas wihaselt pead.

„Milline jultumus! Milline häbematus, mil ta meie ees kahetsedes ja häbenedes peaks põlvitama! Tõesti ära rikkunud on see nurjatu tema!”

Proua Kornelia oli toolile kõssi wajunud. Paar Jrmingardi sõna kõlajid tal veel kõrvus ja südames. — „Oleksin ma teie juures leidnud armastust, oleksin ma teiega võinud nõu pidada — ma ei oleks mitte nii pimedast peast jooksnud oma hukatusse!”

„— Theobald! Oh Theobald, mispärsi keelajid ja mind alati, et ma oma lapsega ei võinud laps olla ja ta sõbranna? — Oleksime temalt usaldust ja armastust katsunud võita lugupidamise ja sõnatuulmise asemel, nagu seda sina nõudsid — ma oleksin ta eemale hoida võinud —”

„Armas Kornelia, see on iseloomu nõrkuse tunnus meie, juures igatahes wabandataw wiga — hm — jaatuse lõõkide puhul iseennast süüdistada. Minul niisugust nõrkust ei ole. Mina tean, et täitfin igal ajal oma kohust — ka toorkord, kui ma riiki ebatruu ametniku eest hoiatasin, — mida see pesakond nüüd oma nurjatuse algpõhjuseks nimetab. Mina ei waata ühelegi oma teole kahetsusega tagasi — hm. Ja seda huffunud last ei pea ma ka enam oma lapses. Ja sinult ootan ma, et sa samasugusele otsusele jõuad.“

Kuid Kornelias oli tütre õnnetus äratanud uinuma emaarastuse. Iga weretilks temas k... is:

„See on minu laps. Ja jääb minu lapses! Ta on mulle armas, ja kahetsusest armas veel sellepärast, et ta on efsinud ja õnnetu.“

Ta tõusis äkilisest hirmust.

„Ma pean tema järele waatama.“

Kuttu jooksis ta tubadest läbi. Jrmingardi toa lükata uks andis ta tõmbele järele.

Börandal, kiresti maha wisatuna, lamas walge siidikleit. Punaste rooside jätkised olid sellele wisatud nagu punased weretilgad. Woodi oli puutumatu, tuba tähi Bual läikis mingisugune walge leht. Kihjatades kahmas ema selle järele. Minult mõni rida seisis sellel:

„Wanematele!

„Saan aru, et teile selle järele, mis sündinud, pean olema häbits ja koormaks, ja ma ei taha teid oma nägemisega wihastada. Armastanud ei ole teie mind ial. Mii tean ma, et ma oma kadumiseega teile muret ei walmista, jah, et teie seda weel kergendusena tunnete. Unustage minu.“

Jrmingard.“

Seeford kirjutas Kornelia nii waljusti, nii meeletult, et arwenõunik ennast kohustatud tundis olemat pikkamisi jüna minna. Kõne-õnnetuna ulatas proua Kornelia temale paberi.

Arwenõunik luges seda auwäärilikult.

„Noh, mu armas, wõib olla on see kõige parem, mis kadunu wõis teha. Jah, kohitsin ütelda, see ilmutab temas weel kohuse tundmuse raasufest. Ja mina, — hm — mina tunnen sellest sammust, mis minu pealt kõik wastutuse ära wõtab — teatud määral — hm jah — teatud määral kergendust.“

Proua Kornelia kahmatud silmad olid seda kõnet kuuldes muutunud tumedaks. Ja nüüd murdis ta meelepaha enesele teed niisuguse hooga, et Jrmingam tagasi kohkus.

„Oh sina! — Sina! — Seda julged ja ütelda! — Meie laps on kadunud — wõib olla furma läinud, meie armas, armas laps! — Sinu läbi! — Sinu süü läbi. Ohwrits on ta langenud ühele sinu nooreea teole! — Jah! Sina ise ütlesid seda! — Kätemaksu ohwrits, mis sina esile kutsusid! — Ja sinul — sinul on weel julgust teda huffa mõista! — Jah, kas oled sa siis weel inimene? — Wõi olen ma oma elu mööda soatnud kiwist ebajumalafuju förwal?!”

Theobald Jrmingam wankus. Tema naine, tema kaja, tema isikuse kahwatu wari, julgese temale wastu hakata! —

„— Kornelia! — Kornelia! — Sa ärritad mind! — Oh Jumal, ärritad mind hirmsasti! — Mu süda! Ma lämbun! — Teed! — tee teed!“ —

Ta wajus toolile.

Uga Kornelia ei kuulanud seeford ta juttu.

„— Oma last tahan ma otsida.“ kisas ta mehele wastu. „Kogu maailma otsin ma läbi, et teda leida, mu waest, õnnetut last!“

Ta kiskus uffe trepikotta lahti. Wahest teadis Karoliine, kuhu Jrmingard läks. Tähti oli ta tütarju all triitijanna juures käinud.

Karoline ei olnud sel ööl woodisse läinud, kuigi ta tule ettemaatuse pärast oli kustutanud. Kornelia wälju hüüde peale awas ta koha.

Proua Jrmingam tormas üle läme.

„Jrmingard! — Jrmingard! — On ta teie juures?“

Karoline raputas pead.

„Kas siis härra arwenõunik preili Jrmingardi koju ei toonud? — Ma kuulsin ometi —”

„Ta on jälle ära läinud! Jälle ära! — Oh Jumal, kust pean ma oma last otsima?“

Karolina polnud tajuseid samme kuulnud, mis trepist alla olivad pagenud. Uga waade arwenõuniku prouale, kes nuttes käsi ringutas, liigutas ta pehmet südant.

„No, no, no, proua arwenõunik, sellepärast ei tarwitse te weel koha julgust kaotada. Kui preili Jrmingard ära läks, noh, siis läks ta küll wististi oma noore sõbra juure, selle peene

Wõidujooks karuga.

Daani kirjānik *Ejnar Mikkelsen.* *)

Noorus ja kergemeelsus kihutasid meid üle läikiv-valgete saarte ja lahede kaugel põhjamaal Keiser Franz Joosepi saarte vahel — vulisev elujulgu ja igatsev juhustetung, ja naerdes ning hõisates libisesime üle jää ja kõvakstallatud lume.

Ja õhus oli tunda kevadet.

Seda polnud veel kolme nädalatki tagasi, et kogu talv olime seisnud üleval ühe mäe tipul—lõunaajal—, põnevalt näha tahtes päikese esimest kuma, mis, nagu meile näis, kogu aasta oli talvunes uinunud. Jah, sellest oli vaid kolm nädalat möödunud, mil me seal üleval olime seisnud — vaikides ja vallatud lopsakast värvitoredusest, mis meile avanes ja tuliselt valgetele lumeväljadele ning tumedatele kaljukividele ilu ning elu andis.

Me nägime mägede latvu nõrgalt muutuvat roosaks, nii pea kui keskpäevatunnid lõppesid, nägime taevast leekivas paistes säravat ja isegi mägesid roosakateks muutuvat, nägime tühja, ilmatut lumelagendikku oma ees samast värvi-ilu omavat, ja siis tärkas äkki elu — nähtavale tulid lumepingid, sügawad augud seal, kus olime oletanud tasast pinda, maa omas harilise ilme — nagu roosas säravuses seisis ta meie ees.

Kõrgemale tõusis päike, Põles tuli all lõunas, helekollane, ja valgusevihk tõusis üle kergestiudustunud horisondi. Ikka kõrgemale tõusis päike, mingisugune sära, siis päikesekiir, ja äkki kargasid pikad, lõpmatapikad varjudroosavärviliselt maalt esile. Üleval mäel, kus seisime, paistis päike meile — esimest korda nelja kuu järel —, nüüd polnud me enam varjatud, ei, nüüd olid meil varjud, pikad varjud, mis osutusid põhja, kaugele, lõpmatusse, sihile, mille enestele olime võtnud — põhjanabale.

Me seisime vaikides ja silmitisesime ilu; nägime roosa värvi kahvatavat ja valgeks muutuvat, nägime lund elustuvat, nii et ta siras ja säras, nagu oleks

ta lugemata diamantidega kaetud — siis kõlas hõiskav kiituselaul noorte inimeste kõridest:

„Au päikesele, päike on jälle tulnud, ilus päike! sa kevadekuulutaja, kes kihutad minema pimedade, külma talve, kes tood valgust maale ja teateid soojadelt maadelt; sa tood kõik, millest me rõhuvatel talvekuudel unistasime; nüüd tuleb pääsetund; varsti vuriseme minema regedel kaugele põhja tundmatuile teil, valgustatud sinust!“

Ja naerdes, laudes, hõisates läksime suuskadel mäest alla orgu, merekaldale oma laeva juure, oma kodu, mis, lippudega ehitult, päikest ka omal viisil teretas.

Nüüd oleme teel põhja poole, asutame ladupaiku pika kevadereisi jaoks ja ei ole saanidega veel nii kaua sõitnud, et see ühetooniliseks muutub; veel laseb uudsus ja meie taltsutamata jõud ning elujulgu meid unustada kõik külma ja raskust toiduainete veol.

Oleme saanud jälle tühjendanud ja asume koduteele kõvakstallatud jälgedel. Me laulame ja naerame ja oleme rõõmsad, et pika talve koorem meilt nüüd langenud — hüüame üksteist, hõiskame ja huikame ning kuulame mägede vastukaja, ruttame laeva juure koju, kus meid õhtusöök ootab; igaüks pikutab oma saanil ja vahib üles helesinisele taevale. Me lendame üle maa, veetud kümnest või ühestteistkümnest koerast, kes, sabad seljas, haukudes, loitvail silmil, keel suust väljas, rõõmsalt ja meeletult edasi jooksevad. —

Mina sõidan esimeses saanis, ja kuna minu juht-koer hästi oskab jälgi ajada, siis jätan kõik asja tema hoolde; ilm on ilus ja mina olen liig laisk midagi tegema, peale aegajalise kõva hüüde, mis koeri peab ikka kiiremale jooksule kihutama. Koerad hauguvad ja huluvad, rõõmsad kiire sõidu üle.

Me sõidame nii ruttu, kui see üldse võimalik on, ja ma mõtlen, kas ei oleks parem aeglasemalt sõita — nimelt kuna koertel vaba voli on — ja kardan sellepärast neid sõnadega julgustamast;

*) Kuulus Daani põhjanabaurija.

ei ole muud kuulda, kui koerte lõbusat haukumist.

Aga äkki jäävad nad wait.

Tore, mõtlen ma! Sest seda haukumist kuulata pole kellegi lõbu. Oh, kui hea on siin ülevall! Kas ei saaks õieti pisut magada?

Siis, jah, ütelda, et püsti kähvasin, oleks liig vähe; mul puuduvad sõnad selle liigutuse kirjeldamiseks, mis äkki tegin — ometi jah — kui keegi kahurist lastuna ilmaruumi lendab, siis teeb ta umbes sama liigutuse kui mina siin — äkki tunnen ma äkilist nõksu saanis; mina lendan õhusesse ja kõrvale välja, kuna üheteistkümnehääleline haukumine vaikust katkestab. Jumalukene, milline kära, ja mina ei vähenda seda ka, sest need pole mitte meelitussõnad, mis hüüan, kuna ma pahema käe otsas rippudes sellise kiirusega üle kõva lume lohistusini, milline mulle veel praegugi kananaha ihule ajab.

Ja ometi läheb sõit ikka veel kiiremaks. Koerad huluvad, hauguvad, vinguvad, ja mina kirun kõige jumalavallatamate sõnadega, mida tunnen, selle juures katsudes jälle saani poole tagasi saada — aga sõit läheb ikka kiiremaks, veel kiiremaks kui enne.

„Seiske, koerad, pagana kilplased, kuradid, pidage ometi, pidage!“

Viimaks saan ometi saani, kus ma enese kõvasti kinni hoian, nii hästi kui seda olen õppinud. Ma toibun heitumisest ja hakkän oma kehaliikmeid sirutama, et selgusele jõuda, kas nad kõik veel terved on. Aga kõik on korras, ja ma võin rahulikult ringi vaadata.

Ma sõidan üle tasase lumepinna, ja tagasi vaadates oma seltsilistele, näen neid kaugel oma taga — meid jälgimas.

Jumal teab, mis mu koerte arusse on läinud, mõtlen ma, sest sõit läheb ikka kiiremaks, ikka kiiremaks; lumi lendab saanijalastelt kõrvale ja minu ees seisab mets üheteistkümnest karvasest koerasabast, mis ärevusest värisedes püsti minu poole tõusevad. Vististi on koerad midagi märganud, mida mina veel ei tea; aga olgu see mis on, see valdab koeri nii täielikult, et nad ei hooli minu ähvardustest, neile kätte maksta, kui võim jälle minu käes on.

Seni aga pean nendega ühes minema. Noh, mõtlen ma, küll nad juba aru

pähe võtavad; parem on, sa jääd, kus oled, sest jala koju minna ei paku lõbu. Sellepärast hoian saanist ihust ja hingest kinni ja mõtisklen, mis see kõik küll peaks tähendama.

Ikka metsikumaks muutub sõit. Koerad kihutavad edasi, ninad maas, jooksevad kui ei iial enne; aga mina olin noor, olin lõbusas tujus ja mul oli kevade veres — õieti on ju selline kiire sõit suurepärase. Ma olen mütsi kaotanud, tuul sasib mu juukseid, lumetuisk piitsutab mu nägu — aga nüüd olen ma täis tuld, koertest herevile aetud, sama hull kui nemad, ja leian suurepärase nii umbkotis üle laia lagendiku lennata.

Äkki aga leian ma oma koerte hingetu aju põhjuse. Meie ees, arvata kolm või nelisada meetrit kaugel, jookseb midagi, midagi kollakasvalget. Ma panen käe silmadele katteks — mis võiks see olla. Koer? Ei, selleks on ta liig suur. Mis siis? Hunt? — Ka mitte. See ei ole hundijooks seal meie ees, see kõikuv, aga kiire jooks. Aga ei, vaata! Kas see vahest ei ole —

„Hei, koerad, jookske nii ruttu kui suudate — see seal meie ees on karu!“

Nõnda siis kihutame edasi; saanijalased laulavad, koerad vinguvad ja nende küljed käivad kui lõõtsad; mina kihutan kui metslane ning keerutan piitsa, mis vilistades läbi õhu vihiseb ja koerte jalgadel laksab — edasi, ruttu, jookske, jookske, nagu oleks pärgelise meie kannul!

Aga karugi jookseb. Ka temal on rutt. Ta vangub jalgadel; pöörab rahutult pead; vaene loom pooleldi jookseb, pooleldi kargab üle lume üsna meeletus hirmus huluva metsalise pärast, kes temale järele ruttab — „jookske, koerad, jookske, saada on karuliha seal ees“ — ja vilistades lendab piits jooksvate koerte selga.

Vahe meie vahel on vähenenud sajale meetrile; näib nii, nagu võidaksime meie hea võidujooksu elu ja surma peale — jutt on muidugi karu elust, ma ei mõtlegi, et asi võiks teisiti olla — sellised me inimesed oleme, jah, tema peab surema; näen ta nahka juba emakese elutoas:

„Hei, koerad, edasi, rutemini, rutemini, nüüd on ta meil varsti käes!“

Tasakaalu hoides kergel saanil, mis

nagu pall üle lumekonarluste lendab, nõor pahema käerandme ümber, seisab ma ettepoole kummardades saanil ja plaksutan piitsa.

Nüüd ainult veel viiskümmend meetert karuni, ja meetrid vähenevad ikka enam; koerad on aga juba pool-surnud kiirest jooksust —

„Noh, koerad, veel pisut jooksu, siis on kõik muu minu asi — jookske, jookske kiiresti!”

Me oleme lasengukaugusel; ma võin nüüd iga silmapilk oodata, et karu pöörab ja selle viletsa ussi purustab, kes teda taga ajab, ainsa kähahoobiga ja ka jahmatan; ma ei ole enam nii üleannetu — see on ju minu esimene karu — nüüd on küll aeg püssi walmis hoida, arwan ma

Ma mässin nõõri keha ümber, sest mulle on ju mõlemaid käsi waja püssi hoidmiseks, ja kummardan saanist püssi wõtma — seal, noh, mistarwis salata — jookseb mul külm wärin üle selja; mu juuksejuured wudisewad, ma usun kindlasti, et mu juuksed püsti tõusewad ja külm higi jookseb mul otsaesiselt:

„Hei, koerad, pidage, pidage, wõtaks teid tont, püss on läinud!”

Koerad aga usaldawad mind, inimese ärawõitmatust — huludes lendawad nad üle lume ja mulle näib, et wahe äkki pagana lühikeseks on jäänud.

„Pidage, koerad, pidage ometi! Nüüd on mängust juba küllalt!”

Aga sõit läheb samal kiirusel edasi, ennem veel kiiremini kui enne. Koerad tahawad karu kätte saada.

„Noh, minugipärast siis, Telollid lojused, et sõitke siis põrgusse, aga mina kaasa ei tule — elage hästi!”

Aga weel enne kui minul aega jatkub ennast nõõrist wabastada ja saanist wälja karata, näen ma midagi, mis mind täielikult halwab. Minu ees paneb karu plehku, äkki aga näen teda hundiratast wiskawat, siis kaob ta — kaob maapinnalt, ja tema asemele tuleb nähtawale aegutaw auk. Mina hulun kui hull ja pigistan silmad:

„Ela hästi, maailm, sind ma enam ei näe!”

Järgmine sekund on kohutaw. Ma näen auku endile wastu lendawat, ja siis kaob lumi äkki — tühi, tüme ruum astub ta asemele. Kuulen loomade ja inimeste wingumist, siis wajun ma ruttu, kohuta-

walt ruttu — kuni koerad ja saan ja mees ja kõik segamini ühes puntras millegi wastu tõukab, mis kõwem kui kõik muu, mida ma iial tunda saanud.

Nüüd on kõik mööda, mõtlen ma; oled juba sama hästi kui surnud; otsas on sinu reisirid; siis puistan ma lume ja saanijätised endast, tõusen kohalt ja waatan ettewaatlikult ringi.

Kõige pealt waatan ma üles; see on ju tee, mida mööda me siia alla tulnud, ja seal seisab karu; ka ju lootus pääsmisele — aga see oli juba ennem wäike olnud ja on nüüd ümbrust waadates palju vähem. Näen lumewaipa, mis ise oma raskusest alla wäjatunud ja raskete jõupingutustega warustatud, wähe malt wiisteistkümme jalga minu pea kohal. Kus seisame, walitseb pimedus, aga mitte harilik pimedus, mis must; ei siin, kuhu walgus läbi paksu lumekihi tungib, on õhk sinine, sinine kõigis warjundites, kõige heledamast kõige tumedamani — jah, peaaegu mustsinine. Ainult ühes kohas on päikesewalgust — päikesekiir, wäike ja peen leidis teed läbi augu, mis me teinud, kui alla kukkusime. Meie juure alla — ma järgnen talle silmadega ja tardun — päikesekiir langeb karule, ta awasuule, ta lumiwalgetele hammastele, punasele kõrile, kust ila wälja tilgub, ja — mis peaaegu kõige pahem — ta wäikestele, torkawatele silmadele.

Nad wahiwad mind tarretult, üksisilmil ja ärapöõrmatult. Hüpnotiseerituna wahin ma neile; nad on minust waewalt tosin jalga kaugel. Ma pean kõik oma tahtejõu koondama, et pilku sealt ta kehale pöörda, mis tumedana ja ähmasena jääsiniselt tagapinnalt silma paistab.

Ma waatan wanglas oma ümber. Põrand on kaunis tasane, aga lõpmatu sile, kõige puhtam jää, ja küljedki on jää, siledad ja selged, tasased, lõheta, wiisteistkümme jalga kõrged.

Nüüd tean ma, et rutus polnud ma tähele pannud, et olin sattunud jääwäikale, mis kõik Franz-Joosepi saared oma alla matab — ja seal olin ma kukkunud jääkaewu, mille wesi õõnistanud ja mis nüüd lumega kaetud. Siin olen ma nüüd wangis ühes karuga ja koertega ja ilma relwata, täitsa kaitseta.

Koerad surusid endid minu ligidale, uskudes wististi lõpuni inimese kõikwõimusse: nad wärisid hirmus ja hu-

lusid wahetewahel waljusti; pealegi ahastame meie kõik, igaüks oma keeles; mina hüüan waljusti appi — see on inimeste juures wiisiks, isegi sel puhul, kui teada on, et abi ei ole. Koerad hulsiid, karu mõmised sūgawasti, tore orkester, wärisedes hirmus.

Esimene pool tundi kisendasin ma, koertest tugewasti toetatuna, siis aga loobusin sellest, sest see kõik ju ei aita, ja mu kõri on kibe ka.

Nüüd aga muutub asi wäljakannatamatuks, sest kuna ma edasi ei karju, tormasid mõtted mu kallale, hirmsad mõtted, mida mul waremalt meeleski polnud: mis sünnib siis, kui karu näljaseks saab?

Koerad jah, neid on üksteiskümmend, lööwad mõneks ajaks ette, aga kui nad nahka on pandud, mis siis? Siis seisad sina karu wastu üksipäini — ja tema on tugewam! Ainus käpa hoop, ja mina olen läinud; wiimne akt wõib alata, wähemalt minu wiimne akt; sellest kaugemale pole ju ka kellegil minu jaoks huwi, aga ta wõib küllalt paha olla, sest siis olen mina karule toiduks.

Ma lõdisen, külm wärin käib minust läbi, mul on, nagu kuuleksin ja tunnekin ma juba oma konte tema tugewate hammaste all rakuwat, tema sooja hingeauru oma näol ja märkan, kuidas ta minule lähemale laskub, et mind parem oleks õgida. Need on kohutawad mõtted, ärakannatamatud, ja sellepärast kisendan ma jälle. Hirmu pärast? — Jah, sest kas ei oleks seda teinud iga teinegi, wäljaarwatud need, keda kohutus tummaks teinud?

Kaua seisame täitsa liikumatult, nagu kiwistunult; mina wähemalt ei taha katastroofiks põhjust anda. Äkki aga kokkume. Karu liigutab. Issand Jumal — nüüd tuleb ta!

Aga ei. Hirm oli asjatu. Tema ei tee ähwardust tõeks, waid muudab ainult oma seisakut; ta on wististi ühel kohal istumisest tündinud. Meie seisame jälle liikumatult üksteise ees, hulumine ja mõmised nagu ennegi.

Aegamööda harjume üksteise seltsiga peaaegu ära, ja wähemalt neljalgsed rahustuwad ajajooksul. Karu mõmised ainult harwa, kuid sellest aitab, sest see ei kõla wäikeses ruumis küllalt hästi. Koerad on maha heitnud,

nuusutawad ainult aegajalt, aga meie kõik peame silmas karu, nii kuidas see sinakas walguses wõimalik on; kõige pisema liigutuse puhul kargawad koerad jalule ja mina kokkun.

Ka karu pole rahulik; temagi wahib meid üksisilmi, ja kui me kõige waljemini kuulame ning koerte hulumine kõige waljem on, siis ilmub kaewu seinale midagi nagu hirmu taolist; wististi kardab temagi.

Aga mis karul ometi on; miks istub ta ja nuusutab ninaga üles taewa poole? Miks liigutab ta oma musta ninaotsa ja miks ajab ta oma ninasõõrmed laiali? kas on need ehk ettewalmistused? —

Nüüd tõmbab ta kõrwad tagasi, ja nüüd tõuseb ta tagujalgadele, sirutab tugewad esikäpad ette ja katsub küüntega jääseinast kinni wõtta. Tahab wist üles ronida, mõtlen ma ja soowin innukalt, et see tal korda läheks; aga ei, see ei lähe korda; ta laskub jälle maha, et teisel kohal uut katset teha.

Karu on meid nähtawasti unustanud. Ta katsub ikka jälle üles ronida, käib kogu jääkaewu ringi, pikkamisi, rututa, aeglaselt, pühalikult. Ainult korra peatub ta ja nimelt siis, kui jõuab kohale, kus meie olime seisnud; seal lamab ju meie saan, seda waja läbi wadata. Ta kobab käppadega hunnikut, hammustab, nuusutab — sel on ju meie hais juures — aga meie olime ära põgenenud. Seisame teisel pool kaewu ääres ja walwame, sest igakord, kui karu ühe sammuteeb, nihkume meiegi edasi — ei tahaks ju temale ette juhtuda ja talle meeletuleta meie olemasolu.

Mis see karu ometi nuusutab?

Minu koerad hakkawad kõrwu kikki ajama, lähewad wallatuks, huluwad, tahawad ju isegi karule äkitselt kallale kippuda. Aga seisukord on meie kasuks muutunud. Ma kuulen häält. Meie seltsimehed on märganud, et ma kadund olin, ja olid tulnud waatama, kuhu.

„Halloo, seltsimehed, appi, ta murrab minu!“ hulun ma üles, aga nii hull asi ei ole. Karul on küll muudki mõtelda, sel waesel, kes hirmu pärast tahaks nahast pugeda ja wististi küll käsigi ei puudutaks, aga mis sellest siis oli, kui abimehi tagant kihutasin. Pealegi wõis nii ka weel wiimasel hetkel midagi juhtuda, sest karu on hirmupärast nagu hull ja hakkab kaewu äärt mööda ringi

käima, ennast jää vastu surudes. Ja meil pole muud teha, kui tema järel sõr-kida.

Aga abi on käepärast; on kuulda selgesti samme ja nad hüüawad ülewal, nii et lust on seda kuulda. Nüüd on nad kohal — ühe pea tuleb kaewu äärel nähtawale.

„Taewake, seltsimehed, nad mängiwad karuga wiimast paari!“

Hulk päid tuleb äärel nähtawale ja hulk püssiotse nendega. See julgustab, ma saan juba julgust — ometi — mitte tabaw kuul, seda on ka juba juhtunud.

„Kuulge poisid, ärge siis Jumala pärast minule laske!“

Karu teab küll, et tema asi halb on; ta ei liiguta, kuid wõhib peadele kaewu-äärel, ja kuna tema meie kõigi liigutusi dikteerib, seisame meiega. Mina panen käed kokku. Kui nad ta ometi kohe surmaksid! Haawawad nad teda ainult, siis oleme kõik kadunud.

Nüüd tuleb see. Ma kuulen püssi kukkede praginat. Nii, karu, tee nüüd oma

wiimane palwe — aga paugud — teraw kogupauk kiskus minu mu mõttest — karu wajus kokku, häält tegemata: nüüd on ta maas, suur kogu, surnud, walmis, mina aga tantsin ta ümber ja laulan kõwasti rõõmu pärast:

„Karu, karu, meie inimesed oleme ometi loomade isandad, karu, karu, sinu elul on ots!“

Ma kisun esiti koerad üles, siis karu; ta on väga raske; siis tuleb kord minu kätte; palju käsi aitawad mind; ma istun lumele ja pilgutan silmi, kuna kõik teised minu ümber seisawad. Siis awan ma suu ja jutustan neile oma karuloo, aga nad pole sugugi lahked, on isegi kurjad, sest nad on teelt kaugele kõrwale eksinud, on näljased ja neil pole minu jaoks lohutust ega ka kiitwat sõna. Nad on väga ühesilbilised — jah — kas pean seda ütleva?

Mis nad mulle ütlesid, mulle, kes ma ennast ju päwakangelasena tundsin, pole sugugi meelitaw ega julgusta see mind ka seda jutustama. „Idioot,“ ütlesid nad. Muud midagi. Ainult idioot!

Päike südames.

Saksa luuletaja **Caesar Fleischlen**.

*Kas sadagu wihma wõi sadagu lund,
wõi kõmagu kõue ja äike,
ja walitseb sinus ka pimedaim fund —
su südames säragu päike!
Siis heledaks muutub su ümbrus ja tee,
ei kurda sa iialgi waewas,
siis fulgu, mis tuleb, kui paha ka see,
enf heledaks läheb su taewas!*

*Su huultel ja südames kõlaga laul,
ehk teebki sind äripäew araks;
kui heliseb lauluhääl huultel sul aul,
see üksikul päewal su waraks.
Sest lauldes sul ununeb häda ja waew,
laul kergeks teeb wäsinud sammu,
ja mures ta sulle on rõõmude kaew,
kust ammutad jõudu ja rammu.*

*Häid sõnu sul olgu siin feistegi jaoks,
kes hädas ja mures ja waewas;
sa loo, et kõik nendegi kurwastus kuoks,
hea sõnaga nendele taewas.
Täis olgu sul heledaid laulusid suu,
kas kurwastus suur on wõi wäike,
ei julgust sa iial siis kaota ju,
sest südames särab sul päike!*

Sultana.

Austria kirjanik **Edward Stilgebauer.**

See sündis Abib Ullah päewil.

Tema on olnud wiimane tõsine Afghanistani emiir, sest et tema järeltulija ajal Djelalabadi europastumine algas. Abibi surmamisega oli Bagah Shej pargi ja palee muinasjutuline wõluwus igawesti kadunud. Kuninganna-ema saatis sultani kolmsada seaduslikku naist laiali ja ainuabielu tõstis ka Hindukushi warjus oma auwääriliku pea.

Kolmsada ruutmeetrit suur marmortiik Mandariini-puiestiku lõpul, kus Abibi käsul balsamilikud weed wulasid, on kuiw, ja tuhanded tõrwikud, mis orgia õil paljaid naisorje walgustasid, on kustunud.

Nad põlesid tol ununematul suwiõöl, mil Sid Printon Bombayst kõikwaelise emiiri külaline oli. Ta oli India sõjawäe kapten, kes oma kolonel O'Bryani käsul Djelalabadi tulnud Abib Ullahle Inglismaa kuninga poolt aumärki ära andma.

Tema auks peeti Bagah Shej pargis ööpitu. Orjad, kes paljajalu waipade wahel toite serweerisid, olid praegu toonud teed. See jook on Afghanistanis väga armastatud ja hea.

Harjunud kombe järele süütas Sid Printon piibu. Ta oli ilus mees, waevalt kolmkümmend aastat wana. Sini-silmaline, pika kaswuga ja blond, kelle lihasterohke keha sport kauniks oli kaswatanud. Ta oli walatud nagu brongsis, wõrrelduna tema kõrwal istuwa emiiriga, kes näis olewat loodud kollasest sawist.

Ühes kohitsetud meestega oli kojakonna meessugu, mis koosnes kõrgetest aukandjatest, werandale istet wõtnud, tuhandest tõrwikust walgustatud pargi jalale, kust lai kiwitrepp alla tiigi ääre wiis. Emiiri ja tema külalise seljataga seisis sinisesse saali wiiw tiibuks lahti. Sealt heljus mingisugune lauluwiis wälja sooja õhku.

Sid Printon jäi kuulama.

„Mis see on?“ küsis ta wiimaks, kui ju tüki aega oli kuulanud „Klawer?“

Abib Ullah naeratas.

„See on Sonja wõlukäsi,“ olita wastus.

Sid Printon teadis wäga hästi, et wiisakuseta oli emiirilt pikemat seletust paluda. Ka ütles temale aimdus, et Abib, kes enese nähtawasti tundis meelitatud, jutukamaks muutub.

Ja tal oli õigus, sest emiir jatkas:

„Ülendasin ta sultanaks, kuigi ta palju enam wäärt pole kui tsherkessi ori!“ Uudishimu ilmus Printoni näole.

„Kas tunnete Yvalette, sahib?“

Printon eitas.

„Kaukasuses ja Georgias leidub mõndagi. Minu ametnikkudel on käsk kõik ilusad naised minu jaoks üles osta, ja Sonja on toodud Samarkandi turult!“

Lauluwiis lõppes.

Emiir kehtas õlgu. Wististi aimas ta, et külaline selle klawerimängijanna wastu huwi tundis. Tema sõnadest kajas wälja kahetsew toon:

„Ülendasin ta sultanaks, sahib, sellepärast kuulub ta looritute hulka. Läheme trepist alla!“

Abib tõusis. Hiiglakaswuga nuubialane, kes tema kõrvalt ei lahkunud, järgnes. Sid Printon sammus emiiri kõrwal. Aupaklikus kauguses järgnesid kodakondsed.

Bagah Shej pargi mustade seedrite kohal kumas kuu.

Tema kahwatu walgus kustus tuhandete tõrwikute ees, mis oma kiirtewihke marmortiigi weepeeglile koondasid.

Wäikese trepi ees seisis paat. Ruhu Abib Printoni ja hiiglasuure nuubialase seltsis astus. Nuubialane kandis puusade ümber tulipunast rätikut.

„Sõua, Hassan!“

Mõne tõmbega lükkas see kerge paadi tiigi keskele.

Luikwalgena ja brongsiwärwilisenä tõusid nüüd kristallselgest weest kõik iludused, kelle Abibi ametnikud kõigest maailmast kokku ostnud!

„Sajakordseks muutunud Afrodiite,“ mõttes Printon. Käewarred, mis tema poole wälja sirutati, puusad, mis teda meelitasid!

„Milline meeldib teile, sahib!“

Walik polnud kerge.

Printon oli inglane ja wiiwitas. Tema polnud sellise kombega harjunud.

Abib Ullah imestas.

Tema kuninglik pakkumine lükati tagasi.

Ta otsaesine läks kipra.

„Walige, sahib,“ ja seekord kõlas ta nõuanne käsuna.

Nüüd sirutas Printon käe hädasunnil wälja ja üks paljas naisori ronis paati.

„Siis walmistab Fatima teile wanni, sahib!“

Just samal hetkel kajas jälle lauluwiis läbi õise waikuse.

See oli laul, mida kapten tihti kuulnud, aga mitte Indias ja weel wähem Afghanistanis. See oli laul, nagu teda lauldud Inglismaal. Euroopa laul, liigutaw laul.

Siis tuli temale äkki meelde, et Maud Matterson seda laulu oli laulnud Liverpoolis, enne kui ta „Dante“ lael oli reisinud Kolombosse, kust ta tahtis oma sõbra kapten Jolli naisena Indiasse reisisida.

See laul! Mis tähendas see siin? Kuidas tuli ta siia? Djelalabadi Bagah Shej parki Abib Ullah, Afghanistani emiiri juure?

Kui Sid Printon supelwanni marmorpõranda waipadel pikutas ja ei mõtelnudki riidest lahti wõtta, tundis noor naisori enese omas kaunis paljastuses üleliigse olewat ja küsis:

„Kas pean tamtammi lööma wõi kikiwarbil tantsima, sahib?“

Aga Sid Printon mõtles teistele asjadele. Ta küsis wiltsas Persia keeles, millest ta mõned katked Adenis õppinud ja mida siin räägiti:

„Kuule, Fatima! kas tead, kui kaua Sonja juba wiibib siin Abibi kijas ja kust ta tuli?“

„Muidugi tean seda, sahib, sest mina seisan ju selle haaremi teenistuses. Seda on neli kuud tagasi, kui ta Abib Ullah omanduseks sai.“

Sid Printon oli tähelepanu ise. Midagi muud ei meelitanud teda enam, sest huwi sultana wastu, mille lauluwiis temas äratanud, täitis ta täielikult.

Ta tahtis igal tingimusel teada, kuidas selle hanumiga lugu oli.

„On see hanum tsherkesslanna?“ küsis ta edasi.

„Kust sa seda tead?“

„Seda ütles mulle emiir!“

Fatima waikis ja lõi silmad maha.

Näis nagu ei oleks tal julgust olnud Abibi sõnu walelikuks nimetada.

Printon küsis:

„Kas ei olnud emiiri ametnikud Sonjat Samarkandi turult?“

„Tema nimi polegi Sonja, sahib,“ tuli wastus Fatima imestawailt huulilt. „Ta ei ole weel kellegile oma õiget nime ütelnud.“

„Mitte, Fatima?“

„Ei, sahib!“ wastas see. „Aga ta pole ju ka tsherkesslanna ega tulnud Samarkandist.“

Sid Printon oli mõtetesse süwenenud.

„Ja miks waletab emiir, Fatima, kui sellest sultanast räägib?“

„Seda ma ei tea, sahib.“

Jälle tekkis waheag, enne kui Sid Printon uuesti küsis:

„Ja kust tuli see hanum, kui mitte Samarkandist, Fatima?“

„Ta tuli Heratist, sahib!“

Sid Printon jahmatas.

„Mis sul on, sahib?“

„Ei midagi, Fatima!“

„Sa oled surnukahwatu!“

Fatima wõttis julgust ja silitas Sid Printoni palgeid, nagu oleks ta tahtnud neisse jälle puna wõluda, ja ütles selle juures:

„Hanumil on samasugused kuldjuuksed ja sinisilmad, mis läigiwad kui sinililled Bagah Shej aias.“

Sid Printon ei wistanud midagi.

Nelja kuu eest Heratist. Ta näis Fatima juuresoleku täiesti olewat unustanud. Ta kõneles nüüd iseenesega.

Nelja kuu eest! Siis oli ju Herat langenud afganistanlaste kätte. Kolonel Webster oli pidanud alla andma. Küll oli kindral Commur kõik jälle tagasi wõtnud ja Abib Ullah oli pidanud järele andma. Aumärk, mis ta täna toonud, oli talle saadetud rahulepingu kroonimiseks. Ja ometi: Tookord oli Herat olnud waenlase käes, see garnison, milles kapten Jolly oma noore proua seltsis wiibis.

Maudi laul, tema lemmiklaul, siin emiiri palees!

Milline mõte, milline hirmus mõte tõusis temale pähe! Kahtlus tihenes ikka enam ja enam tema peas, nii meeletu kui ta esialgul ka oli näidanud olewat.

„Mina pean seda hanumit nägema ja temaga rääkima, Fatima!“

Paludes ja nagu midagi kohutawat tõrjudes tõstis Fatima mõlemad käed walge sahibi poole.

„See on wõimatu, sahib! See oleks sinu surm. Hanum kuulub loorikandjate hulka.“

Sellisenä wiibib ta seraili seesmistes ruumides!“

„Ja kui ta wiibiks põrguwärawate warjus, mina näen teda ja räägin temaga, Fatima!“

Ehmatushüüe tuli naisorja suust.

„Selle wärawa ees seisab Hassan, sahib!“

„Kes see on?“

„Sahib, sa nägid teda, seda nuubialast, kes emiiri igal sammul walwab. Öösel walwab ta ust hanumi juure. Ta kannab kihwtitatus oda puusal. Ainult wäike kriimustus sinu nahas, sahib. . .“

Kuid Sid Printon ei kuulanud ta sõna.

Ta mõtles plaani, jultunud põgenemisplaani, aga see pidi korda minema.

„Kuule, Fatima: sina pead hanumiga osad wahetama. Ma pean temaga rääkima, et teada saada, kes ta on.“

Fatima langes Sid Printoni ette põwili ja ahastas:

„Siis heidetakse minu krokodilidele söödaks, sahib!“

„Seda ei tehta, Fatima. Sa nägid, kuidas ma siia tulid? Hobuseta ja kutsarita wankriga.“

„Jah, sahib.“

„See seisab Bagoh Shej ees kijas. Sinna pead sa, niipea kui oled minu käsu hanumi suhtes täitnud.“

Kapten wõttis taskust wäikese kaardi ja kirjutas sellele mõned sõnad.

„Wõta see supelmantel, Fatima. On hiline õõ ja kõik magawad. Mine hanumi tuppa ja anna talle see kaart ära. Mina ootan teda siin. Nüüd minel!“

Ta waatas kella. Kell oli pool kaks öösel.

Supelwanni ees oli wäike rõdu.

Sid Printon läks sellele. Seedrite mustade latwade kohal kumas täiskuu. Nagu määratu õõ ja surnud mausoleum paistis temale sel tunnil olewat Bagoh Shej waikiw kiwikogu, mis ulatas taewapoole. Ei mingit häält. Ei muud kui uimastaw lõhn, mis pargist ka siia palee nurka lehwis.

Aeg lendas.

Keegi ei tulnud.

Mis oli juhtunud?

Kas oli Hassan wäikest Fatimat märganud? Kas oli nuubialane oma koleda ülesande täitnud? Ja kui ta käest tema nimekaart leiti? Kas oli langenud kasutu ohwer, kelle surnukeha hanumi tee wälja maailma igawesti sulges?

Sadanded sellised küsimused piinasid teda.

Juba kaotas ta lootuse, ja ometi ootas ta.

Siis tabas ta kõrwa üks nimi — ta oma nimi:

„Sid!“

See tuli pargi haljuse sügawusest, kus mandariinipuude mustad ladwad nagu kupliks wõlwisid. Ja nagu enesestmõistetawalt küsis ta tagasi:

„Maud?“

Ja Maud see oligi. Öndsus, nagu ta seda enam aastaid polnud tunnud, woogas Sidist läbi. Ilma ajawiitmata kargas ta üle rõduwõre. Tal oli õnne. See oli talle ta mitte iial unustatud Maudi kätte juhatanud ja pidi teda ka edasi aitama.

Ja nüüd woolasid kõik ta mõtted kokku üheks soowiks, põgeneda!

Kuu sai talle teejuhiks ja näitas temale ja Maudile kätte teeraja, mis wiis Bagoh Shej eeskoja poole, kus seisis tema auto.

Ei tema ega Maud julenud sõnagi lausuda, enne kui Sid autoukse awas ta tasakesi üles:

„Fatima?“

See oli ta esimine sõna.

Midagi ei liikunud.

Weel kord kordas Sid Printon seda nime. Aga wastust ei tulnud sellelt, kes oli Maudi elu päästnud.

Iga minut wõis siin elu ja surma üle otsustada.

Sid ei wõinud kauemini wiivitada.

Ta lükkas Maudi autosse, pani auto käima ja istus ise tüürile. Mootor pragises ja auto weeres öösse. Üle milliste takistuste, millisele sihile? Sid Printon seda ei teadnud.

Alles palju, palju hiljem, kui nad juba kindlas kohas olid, on Maud temale kõik jutustanud.

Oma mehe surma, kes Heratist wäljatungimisel langenud, kuidas siis kind-

lus alla annud, kuidas tema Bagoh Shejsse weetud ja lõpuks: väikese Fatima ohwri, kes nuubialast petnud ja hanumi riides seraili seesmestesse ruumidesse jäänud, kuna Maud tema riides parki pääses ja nii wabadusele jõudis.

Pisarad tulid Sidile silma. Kui ta seda kuulis, ja marmortiik, kust ta Fatima surma saatnud, ilmus ta hinge ette.

Bagoh Shejs näidatakse aga weel tänapäew külalistele ühes sinises saalis klawerit, mis Abib Ullah kord ühele oma lemmiknaisele ostnud ja kes sellest iluhelisid wälja wõlunud. Ometi olla see naine oma isandale ja käskijale ebatruu olnud ja ühe Inglise ohwitseriga põgenenud.

Nõnda jutustatakse Djelalabadis.

Kaldal.

Ungari kirjanik **Sándor Peterdi.**

Oli pime, tähetu õhtu. Keegi naine istus kaldal nagu kehastunud tume meeleheide. Ta vahtis tarretult oma ees voogavatele laintele ja kuulatas nende segast vestlemist. Tema pilk oli järve nagu puuritud.

Tema rüpes liigutas nüüd laps. Naine nagu ehmatas, sules silmad, pigistas imiku oma rinnale ja hakkas nutma.

Äkki kuulis ta tasaste sammude heli. Kähvas sirgeks. Keegi mees seisis ta ees. Nüüd märkas meeski teda. Kaks silmapaari uurisid üksteist kokkudes.

Mees küsis esimesena:

„Mis Teie siin nii hilja teete? Miks ei lähe Teie koju?“

Naine ei vastanud.

Mees kummardas talle lähemale.

„Mis see on? Mähkmes laps? Hm. Nonoh, Teie ei vaja karta, mu armas, minupärast olge nii ilus ja himustamisväärt kui tahate, mina Teist ei küsi. Minul on himu Teist naistest kaelani täis!“

Ta võttis trepikividele istet ja noogutas vee poole.

„Kas olete Teiegi jõega rääkinud, mis? Ja mis ta Teile ütles?“

Ta hakkas toorelt naerma. Nagu oleks ta suust kibe sapp välja nõrgunud.

„Teie pole üksteist mõistnud? Mis sellest siis on? Mis? Teie olete nutnud. Mis ma küsingi Minge koju. Wististi oodatakse Teid raske südamega.“

Naine hakkas nutma.

„Aga, aga Teid ei oodata siis mitte?“ küsis mees pomisedes. „Wõi olete koguni wälja lükatud?“ Ta hää muutus elavamaks „Teid aeti minema nagu kärnane

koer? Wõi saadeti Teid ära peene, suurtsugu käeliigutusega? Sest seda võib ju ka nii teha, aga see on hullem, alandavam, kui saja rusikaga vastu nagu löömine ja saja jalahoobi löömine. Mind visati valju naeruga, muusikaga wälja!“

Rõgisedes tuli tema suust naer.

„See oli ilus stseen!“ Ta noogutas kiitvalt ja kordas: „Wäga ilus stseen!“

Mõlemad vaikisid; nende mõtted tiivlesid vee kohal,

„On teil mees?“ küsis võõras mees äkki.

„Jah,“ vastas naine. „Tema on haige. On juba aastaid haige. Salatige haigus närib teda. Ta ei jaksa tööd teha. Ta võiks sõita oma rikaste, suurtsugu vanemate juurde, aga minuga ta seda ei või ja minuta ta seda ei taha. Meil on suur puudus. Ma pean midagi tegema. Nii ei või see enam kesta.“

„Mõistan.“ Mehe hää kõlas juba soojemini. „Vaene naine, Teie kannatate raskesti.“

„Meie kannatame palju. Minu kallis, hea mees samuti kui mina.“

„Miks on ta kallis? Miks hea? Mis on ta Teile annud? Puudust, viletsust, muret, ja nüüd lükkab ta Teid veel siia mudasse vette.“

„Ärge teotage teda!“ hüüdis naine. „Teie ei tunne teda!“

„Kas peaks tema oma naist ka nii kaitsma, mis?“

„Muudugi teeb ta seda!“ vastas naine särava näoga.

Jälle vaikisid nad. Mees surus käed otsaesisele.

„Kas kuuled sina seda, sina, kes viid pitsipolstrite vahel siidikleidis, millest su hoolikalt ravitsetud, ilus keha läbi sirab! Kuuled sa seda? Sinule polnud sellest küllalt, mis ma oma armastuse kuldaldrekul sulle ette panin. Sa igatseksid rohkema järele ja lükkasid mu enesest ühe teise pärast, kes rikkam. Sina häbitu, sina nurjatu!“

Ta hulus kui haavatud metsloom.

„Ja sellegipärast, ma armastan sind sellegipärast!“

Naine pööras liigutatult tema poole.

„Küll asi saab jälle paremaks. Ärge meelt heitke!“

Mees pööras tema poole.

„Kui ta oleks nii hea ja tragi naine, kui Teie. Kui tal ainult süda oleks!“

Siis kummardas ta ja suudles naise kätt.

„Aga, aga,“ hüüdis naine ja tõmbas käe ta käest. „Sinna minge, tema juure, tema kätt suudelge. Vististi ootab ta Teid!“

„Tema mind ei ootal. Leiaksin ta võib olla juba teise rinnalt ja tapaksin ta. Ja seda ma kardan ja sellepärast ma põgenen,“ tuli ägades ta suust ja ta otsaesisele ilmusid higitilgad.

„Ma tapaksin ta ja mädaneksin siis vanglas — seda kardan ma!“

Ta värises ja ta hambad lõgisesid.

„Vaadake, kuidas mu sõrmed kõve-raks lähevad, kui temast räägime. Waadake, hea proua! Nagu oleksid nad haagid, kaks näljast looma, kes verejäänuliselt ootavad, millal oma ohvri hammaste vahele saavad. Ma ei tohi teda näha, ei tohi temaga kokku saada, muidu on minu lugu lauldud, sest ma saan mõrtsukaks, alatuks mõrtsukaks!“

Ta värises nagu palavikus.

Laps hakkas nutma. Naisel oli süda peaaegu lõhkemas.

„Sa oled näljane, mu ingel, aga mul pole midagi, ei ole krossigi.“

„Mis tähendab midagi!“ hüüdis mees taibates. „Muidugi on Teil!“

Ta kobas oma taskuid.

„Siin, hea naine, ilus kuldkest. Ostke oma heale mehele rohtu. Siin on pärlikaelaehe. Ostke oma lapsele riideid ja süüa. Siin on sõrmus, ei, veel üks. See kõik kuulus temale ja tema viskas nad mulle näkku. Ma kingin nad Teile. Ka selle käevõru briljantidega; hoidke teda, Teie armastate oma meest. Teie võite tema pärast kannatada.“

„Aga, mu härra . . .“

„Pst! Mitte sõnal! Teen oma testamendi. Jumal on minu tunnistaja!“ Ta otsis sõnu. „Mis on mul veel? Jah, raha on mul; palee ostmiseks on teda vähe, aga Teile on ta abiks; võtke ta, võtke, ei, minge. Teie ei tarvitse surra. Teie võite elada!“

„Ei, ma ei lähe! Ka Teie peate tulema. Noh, tulge juba, või mahüüan appi!“

„See oleks rumalus. Teilt võetaks kõik. Ja pealegi oleks see asjatu. Ütelge mulle vaid, mis Te nimi on. Mulle võite seda usaldada.“

„Klaara Segner.“

„Hea küll, Klaara Segner!“

Ta otsis pliatsi, võttis tüki paberit ja kirjutas sinna mõned read, ise kirjutades pomisedes: „Mina isiklikult andsin proua Klaara Segnerile kõik, vabatahtlikult, oma surmatunnil. Ma ei vaja midagi ja mul pole kedagi.“

Sedeli viskas ta Klaarale rüppe. Siis kargas ta jalule.

Reha loksus vastu vett. Naine kahmas ta järele, siis minestas ta.

Lapse nuttu kuuldes toibus ta jälle. Vaatas ringi, mitte kedagi kuuldes ega nähes. Ainult kaugel silmapiiril oli, nagu oleks lained ühe raske, musta koguga mänginud.

Õhtu ajal.

H. Wühner.

Ladwad kastuwad
Õhtu kullasse.
Metsast astuwad
Warjud wäljale.

Seisab majake
Nõmme nõlwakul—
Kodurajake.
Kallis oled mul!

Nuheldud kuningatar.

Prantsuse kirjanik **J. F. Blade.** *)

Elas kord kuningas, kes oli aus kui kuld ja tugev kui Simson. Igal hommikul peale jumalateenistust tegi ta palju head ja jagas õiglasi otsuseid nii vaeste kui rikaste asjus.

Kuningatar polnud aga sugugi ta sarnane. Vist kunagi enam ei nähta nii ihnsat ja tigated kuningatari. Kuningal ja kuningataril oli vaid üks poeg, ja igaüks lausus: poeg väärig isa, isa väärrib poega; kui isa kord sureb, siis teame, kes kaitseb maad rahu ja õiglus.

Kui poeg sai kahekümneühe-aastaseks, siis ütles talle ühel õhtul isa: Ma armastan sind, sest sa oled tark, õiglane, tugev ja julge, olen vana; peagi sean ma sinu oma asemel kuningaks. Nõuan, et sa abielluksid kuue kuu jooksul. Otsi omale mõistlik tüdruk. Enne ei saa mu süda rahu, kui ta ei valitse siin majas perenaisena...— Isa, kuulan teie sõna.— Kuningatar kuulas, aga ei lausunud midagi. Ta mõtles ainult: eks näe!

Olles küllalt otsinud, valis prints naabrikuninga tütre.

Ilus kui päev, mõistlik kui pühimus. Nii määrati kosjad kindlaks: Homme õhtul läheme ju kaunikesse lossi, tahan teda näha kaheksa päeva pärast käsimas meie juures.— Tänan teid, isa, Jumal õnnistagu teid. Kuulan teie sõna.— Kuningatar kuulas, aga ei lausunud midagi. Ta mõtles ainult: eks näe!

Kuningatar lahkus toast, tuli tagasi; —poeg oli joomas oma isaga:— sõber, joo kaunikesse terviseks!— Oh kuningas, ütles kuningatar, miks ei joo teie ka minu terviseks? — Su terviseks, mu naine! — Teie terviseks, ema! — Tänan, joo me veell — Ning kõik tühendasid klaasid. Viis minutit — kuningas läks roheliseks kui puuleht: — Mis on, mis on, mu isa? — Kuningas vajus laua alla, ta oli surnud.

Teisel päeval maeti ta maha. Poeg andis kulda ja hõbedat almuseks ja

palvete eest. Tagasi tulles kalmistult ütles ta lossiteenijatele: — Head inimesed, tehke mulle voodi mu isa toas. — Oh kuningas, kuulan teie sõna.

Kuningas lukutas enda tupp. Siis laskus ta põlvili ja palus kaua Jumalat. Seejärgi heitis ta riietatuna woodile. Ta uinus. Kesköö esimene löök äratas ta: Isa waim, kuningas, seisib ta ees ja ei ütelnud midagi.

Ta wiipas käega oma poja lossi teise otsa. Seal awas ta laeka ja osutas talle pooleldi tühja pudeli. — Su ema on mu mürgitanud. Sa oled kuningas, tasu minu eest.— Isa, kuulan teie sõna.

Noor kuningas higistas hirmu käes, olgugi, et oli tugev ja julge. Ta laskus talli, saduldas oma parima hobuse ja ratsutas õhe: — Isa, kuulan teie sõna.

Enne ao tulekut weel koputas ta salaja oma suurima sõbra uksele: — õnnetus on mu jälil, ma ei tea, kuhu lähen. Mine mu kaunikesse juure ja ütle: Õnnetus on teie sõbra jälil. Teist ei saa iialgi ta naist, ja ometi on ta lakanud naermast neidudega. Tõmbuge tagasi kloostrisse, nõudke omale must linik ja paluge ta ees — kuni teid kord kantakse kalmistule, oh kuningas, kuulan teie sõna.

* * *

Kuningas lahkus galopis õhe. Ta müüs oma mõõga, hobuse ja riided. Kõik raha andis ta waestele ja läks siis ise edasi kerjusena. Kepp käes ja kott seljas. Nii läks ta mägestikku, kus ainult kotkad lendawad. Siin ehitata omale onni

Paludes õhtul Jumalat, uinus. Kui ta ärkas, märkisid tähed keskööd. Teda silmitses isa waim: — Su ema on minu mürgitanud. — Sina oled kuningas: tasu mu eest. — Isa, kuulan teie sõna.

Ta higistas hirmu käes, ja ometi oli ta tugev ja julge. Nüüd põgenes ta musta õhe. Terwe aasta sammus ta otse edasi, ilma kunagi teed küsimata. Lõpuks jõuab ta kodumaale ja koputab oma sõbra uksele: — Tere õhtut, kas tunned mu ära? — Näen, et oled kuningas. — Räägid mulle juudiseid mu kaunikesest? — Ta on surnud oma kloostris. — Räägid mulle

*) Kuulsas Contes populaires de Gascogne'i autori sünnimisele on tänawu möödunud sada aastat. Awaldatud jutus, tunneme ära Hamleti teemi.

uudiseid mu emast?— Ta on nüüd lossis perenaine, seda kogu maa õnnetuseks. — Sellest jätkub, lase mind magada. Homme äratad sa minu.—Oh kuningas, kuulan teie sõna.

Ta heitis woodi ja uinus. Ning ärkas keskööl. Üks waim silmitses teda: — Su ema on mu mürgitanud: Sa oled kuningas, tasu minu eest. — Isa, kuulan teie sõna.

Surnu lahkus; kuningas higistas hirmu käes, olgugi et oli tugew ja julge. Enne agu juba astus ta sõber tuppa. — Kuule, sel õhtul olen ma maalt lahkunud, ning iialgi enam ei tule ma tagasi. Wõta see kiri, millega teen su kuningaks oma asemel. Too mulle mõök ja head riided. Sadulda hobune. — Oh kuningas, kuulan teie sõna.

Galopis lahkus kuningas. Öö laskudes koputas lossi uksele: — Tere õhtut, mu ema, mu waene ema. — Tere õhtut, mu poeg, kus kohalt sa tuled? — Oh mu ema, mu waeseke, ütlen seda einetades. Ütlen, kui oleme üksi. — Ja mõlemad asusid lauda.

Kui nad olid üksi, siis ütles kuningas: — Oh mu ema, mu waene ema, teie tahate teada, kust ma tulen. Tulen laulatuselt ja homme on minu perenaine siin. — Kuningatar kuulas, aga ei lausunud midagi; ta lahkus toast, tuli tagasi: — Su naine tuleb homme. Seda parem: jooime ta terwiseks — Siis tõmbas kuningas mõõga: — Kuulge ema, mu waene ema: — Teie tahate mind mürgitada. Nagu tegite seda mu isaga. Paluge Jumalat, et Ta teie hinge halastuses wastu wõtaks. Waadake, siin on mõök, waadake hästi: On aeg laskuda Isa meie. Kui teie ei joo ise mürki, lõõn ma teie pea otsast. Jooge mulle määratud mürki. Jooge, jooge lõpuni. Mu waene ema. — Kuningatar tühjendas klaasi lõpuni. Wiis minutit hiljem olt ta roheline kui puuleht. — Andke andeks, waene ema. — Kuningatar wastas: Eil

Kuningatar kukkus laua alla. Siis heitis kuningas põlwili. Pärast laskus ta wargsi talli, hüppas hobusele ja kihutas galopis minema.

Piipu popsin.

Ed. Wöhrmann.

Piipu popsin ma ja suigun,
kibe wing käib silmisse,
ühest nurgast teise tuigun —
mõtted täitwad südame...

Piipu popsin... Päewad läewad
käies elu lõpule,
silmad tumedamaks jääwad—
mõtted täitwad südame...

Piipu popsin... Saag see lõikab
kirstulaudu — kuulake!
kusagilt mind keegi hõikab —
mõtted täitwad südame...

Piipu popsin... Ajahmmas
puurib end mu hingesse ...
Püstitakse ausammas —
mõtted täitwad südame...

Kewad.

Esko Hannus.

Hüüd ürgne ruumi kõuena lööb taas —
Suur Waim seal ründleb kaugeid taewateid.
Tuul endaga toob heldind unelmeid
ja wiiseist wastseist helahtelleb laas.

Taas saabund kewad — õitsengute algus,
mu südagi siin wärahtelleb kaas —
koos kewadega tantsin puie salgus.
Ma helidele neile andun
ja kaugele siit waiksest ringist kandun.

Kui wihma sadas.

Hiina kirjanik **Fi-Li-Po.**

Taewapoeg (kestku ta nimi kauemini kui maailm), keiser Li-O-A, seisib oma portsellaanpalee akna juures. Ta oli noor ja kallimeelne: kešet oma keisrikoja hiilgust ja toredust ei lakanud ta iial waestele ja õnnetutele mõtlemast.

Wihma sadas padinal, taewas nuttis. Lilledelt ja taimedelt woolasid pisarateojad. Keisri süda oli wäga kurb, ja äkki hüüdis ta:

„See waene, tal pole mitte õlgkübaratki, et ennast selle weeuputuse käest päästa!“

Ja kammerhärja poole pöördes jatkas ta:

„Soowiksin teada, kuipalju ilma kübarata waeseid minu Pekingis leidub.“

„Päikese walgus,“ wastas Tsung-he-Tsang, langes põlwili ja kummardas, „kas on walitsejale midagi wõimatu? Oh koidiku isa, päikese loodel tead sa, mis ihkad.“

Keiser naeratas lahkesti ja Tsung-he-Tsang ruttas esimese ministri San-he-sani juure.

Lõõtsutades jõudis ta sinna ja unustas rutuga temale isegi wajaliku andmata.

„Maailma rõõm, meie kõige aulisem keiser,“ kogeles ta ja ahmis õhku, „on wäga rahutu. Wõllanäod, kes meie tänawatel ilma kübarata hulguwad, on talle wastikud, ja weel täna tahab ta igal juhtumisel teada, kui palju neid on.“

„Wiletsad kaabakad on nad,“ arwas San-he-san, „ja pealegi...“

Aga ta ei lõpetanud, waid andis käsu, et kutsutaks Pi-e-wo, linnakomandant.

„Pahad teated paleest,“ ütles ta, kui Pi-e-wo tema ette maani kummardas, „isand, kel elu üle wõimatus, on linnas korratust märganud.“

„Kuidas nii?“ hüüdis Pi-e-wo ehmatades. „Kas siis ei ole tihedat aeda, mis linna palee eest warjab?“

„Wõtku pärgel“ tähendas San-he-san, „minagi ei tea, kuidas see wõimalik on. Aga asi on nii, et tema majasteet wäga kuri on kaabakate peale, kes saju ajal kübarateta käiwad; ja weel täna tahab

ta teada, kui palju neid Pekingi tänawail leidub; tee selle järele!“

„Kutsuge mulle wiibimata Jur-sung, see neetud wana koer!“ kihistas Pi-e-wo oma käsualuste ees.

Ja kui linnawahtide pealik kohkunult ja wärisedes ta jalgade ette põlwili langes, kirus mandariin teda: „Sina rumal koer, sina uskumatu pagan, alatu äraandja, kas ehk soowid, et meid kõiki puruks saagitaks ja sind kõige pealt?“

„Halastuse pärast, seleta mulle oma wiha põhjus ära,“ kogeles Jur-sang ja wärises mandariini jalgade ees, „siis taipan vähemalt lohutus-sõnu, mis mulle tahad ütelda. Muidu kardan, et ma sinu tarka kõnet ei taipal!“

„Wana koer, sa wääriksid olla seakarjane ja mitte maailma suurima linna walwur. Keiser isiklikult on märganud, et linnas korratus walitseb. Täna wal longiwad inimcsed, kel wihmast hoolimata kübaratki ei ole. Ohtuni annan ma sulle aega teada saada, kui palju neid on.“

„Kõik saab korralikult täidetud,“ wastas Jur-sang ja puudutas kolm korda põrandat. Ja silmapilk kogus ta kella helistades oma mehed oma ümber.

„Teie koeranäod,“ käratas ta neile. „ma lasen teid kõik oksa tõmmata wõi tulisel rual küpsetada! Mis kord see on linna walwata? Leidub mehi, kes kübarata wihma käes longiwad. Tunni aega annan teile selliste kaabakate kokkuajamiseks, kel wihma ajal õlgkübaratki peas ei ole!“

Wahid tormasid käsku täitma, ja tund aega walitses Pekingi räpastel tänawatel päris ajujaht.

„Wõta kinni, ruttu, pea kinni!“ kisedasid wahid ja ajasid kübarateta inimesi taga Nad weeti wälja aedadest, wärawate alt ja majadest, kuhu nad olid põgenenud nagu hiired, keda kokk taga ajas, et neist teha ragotti. Ja tunni aja pärast olid kõik, kes Pekingi tänawail kübarateta jalutasid, koondatud wangimaja õue.

„Kui palju neid on?“ küsis Jur-sang.

„Kakstuhatkakssada ja üks,“ wastasid wahid ja kummardasid maani.

„Hukake nad,“ käskis Jur-sang. Ja ei möödunud poolt tundigi, kui juba kõik kakstuhatkakssada ja üks mees lamasid wangimaja õues ilma peata.

Kohe läks Jur-sang Pi-e-wo juure aru andma ja see läks San-he-sanijuure. See omalt poolt teatas asja Tsung-he-Tsangile.

Õhtu lähenes, wihmasadu oli üle lainud. Tõusnud tuul raputas puid, terwe woog diamante wärises sealt alla lõhnawatele lilledele, mis surewa päikese käes särasid. Kogu palee aed hiilgas ja kiirgas. Taewapoeg, Li-a-o, seisis palee akna jurres ja imestas wõluwat waatemängu. Aga lahke, nagu ta oli, ei unustanud õnnetuid isegi sel hetkel.

„Pealegi,“ ütles ta ja pööras Tsung-he-Tsangile poole, kes parajasti kohale jõudis, „kas tahaksid mulle juba ütelda, kui paljudel minu armsatest pekinglas-

test polnud kübarat, et ennast wihma eest warjata?“

„Maa ilma isanda tahe on ta teenri poolt täidetud,“ wastas Tsung-he-Tsang sügawasti kummardades.

„Kui palju neid siis on? Ütle mulle tõtt.“

„Pekingis pole ainustki hiinlast, kel poleks kübarat. Wannun, et räägin tõtt.“

Ja Tsung-he-Tsang tõstis käed ning laskis pea longu pühaliku wande tõenduseks.

Õnnenaeratus lehwis hea keisri näol.

„Õnnistatud linn, õnnistatud maal!“ hüüdis ta. „Kui õnnelik olen ma, et rahwal minu walitsuse all nii hea on elada.“

Nüüd olid palees kõik rahul, kui nägid, et keiser oli õnnelik. Tsung-he-Tsangile, Pi-e-wole ja Jur-sungile anti nende isaliku hoolekande eest, mis nad rahwa wastu ilmutasid, kuldne loheorden.

Mees Montevideost.

Inglise kirjaniku L. C. Bridges'i romaan.

7

Wifang oli hea ja hea oli ka, kuidas kõrbes just kõige paremale kohale oli kukkunud. Peeter oli äkki ihu ja hingega asja juures. Ta läks üle silla, et õngitsejat waadelda, ja nägi oma suureks imestuseks, et õngitseja oli naine.

Nii mõnigi naine ja neiu ostab forellidnõuga hästi ümber käia, aga et üks naine neliteistkümmend jalga pita lõhedüngeridwaga ostab walmis saada ja pealegi weel kõrbest nii meistertlikult üle kannis laia tiigi wifata, see oli pifut eriskummuline.

Aga emme kui Peeter naist weel sai silmitseada, kuulis ta äkiliselt heledat lafkatamist, mis iga õngitseja teha nõukatama ajab. Lähemal hetkel wajas õngitseja kōssi ja järgis filmapilk kõwasti õnge otjas siiplewa kala hullu, õudsel tugewat kistumist.

Mingisuguse spordi juures pole midagi sar-nast, mida õnge otjas siiplewa lõhefala esimese hull-ägeda ja kiire mõitlusega mõiks wõrrelda. Jutustatakse, et õngitseja kalaga mängib, aga kui see kala on hea lõhefala, siis on kaardid warsti wahetatud. Lõhefala mängib õngitsejaga.

Ja nüüd tormab lõhe kui wälk tiiki mööda alla. Peeter mõis selgesti kuulda jookswa nõb-

rirulli murinat ja nägi, kuidas see nõör kui hõbetaat weest läbi loikas. Siis heitis ta pilgu naisele, kes kaljust kaldaäärst mööda edasi jooksis,

Juba oli Peeter silla pealt maas, üle walli ja lippas temale järele.

Linna pilguga oli ta näinud, et naine asja täiesti tundis. Ta pidas õnge enesest kaugel ja wajutas ridwa paksu otja kõwasti omale wastu rinda. Aga kallas oli praguline, kiwi seisis kiwi kõrwal, ja nii ei saanud ta kalale järgida. Dügenbõr murises hullu kiirusega lahti ja ifka weel tormas kala wähenemata kiirusega otsekohe üle wäikese weefose ääre poole, mis tiigi lõpul seisis.

Sette aega sai Peeter kala ennast kui tumedat warju selges, pruunikas mees näha ja mõis konstateerida, et kala wäga suur oli, kes wähemalt wiisteistkümmend kuni kakskümmend naela kaalus.

„Bidage teda kinni! Bidage! Ta kaob, nii pea kui ta kōseft alla pääseb!“ kifendas Peeter.

Ja naine pidas ta kinni! Paks pilliroog paendus peaaegu kōffu ja oleks mõib olla warsti nurdunud, aga ometi pidas ta wastu, ja kala, kes temast jagu ei saanud, pööras äkki

ning ujus tiiki mööda jälle peaaegu sama kiiresti tagasi kui ta oli tulnud.

Juba märkas Peeter uut hädaohtu lähemas.

"Ettemaatuft!" hüüdis ta. "Ta püüab kahetordse kalju juure tagasi saada!"

Kahetordne kalju peitus wee all ja teda polnud wee peale näha. Peetril oli veel selgesti meeles, kuidas Richard Ventry teda selle hädaohtu eest oli hoiatanud. Ja ta oli seda kiwi ta näinud, kui weji kord jões oli madalam olnud kui praegu. See kalju koosnes kahest kiivist, mis seisid üksteise najal ja wees sümitasid nagu tnnneli. Jga kala, kes suutis sinna tunnelisse pääseda, jaksas seal igasuguse õngenööri, ka kõige kõwema, kistestada.

"Kahetordne kalju, "agas daam, "kus ta on?"

"Just seal, kuhu poole kala praegu püüab," vastas Peeter lühidalt. "Mitte kahtkümme meetritki ülewal pool. Hoidke ta sealt tagasi, wõi ta pääseb teie käest wististi sinna peidurkasse."

Kõigest jõust hoidis daam õnge, kuna kala seda teisest otsast sifutas.

"Suurepäraue," hüüdis Peeter. "Olete ta sealt ära saanud. Ja nüüd laske ta jookseb. Laske ta üles tiiki sügawasse wette. Seal huljab ta enese wäsinuks."

Parajasti kui ta seda ütles, hüppas kala wälja. Sekundi aega näis ta õhus rippumat, riba wärsket hõbedat, mis päikese käes siras. Siis kadus ta jälle lafsatades, nii et waht igale poole priitis, wette ja ujus nii ruttu kui jaksas tiiki mööda üles.

Peetri sõnade järele andis daam kalale waba jooksu, alles kui ta ülewal tiigis walgesse keerisesse lastus, lastis ta temal õnge tunda.

"Nüüd pidada," hüüdis Peeter. "Nüüd pidadal kus on ahing? Pea, näen seda juba, see ripub Teil rihmaga seljas. Aga ärge Teie midagi tehke, küll ma ta juba ise wõtan!"

Ahing, kofkupandaw tööriist, rippus daamil õlgade küljes. Osawasti wabastas Peeter selle, awas ta ja hüppas kive mööda sügawamale tiiki.

Aga kala polnud weel oma jõuga otjas. Nähes, et siin asjata wõitles, tuli ta jälle tagasi ja tegi tunneli suunas teise wõtte. Aga uuesti oskas daam ta eesmärgist kõrwaldada ja tulise ajuga tormas kala jälle ülespoole.

"Nüüd hoidke ta siin ülewal, sest nüüd näeb ta mulle ahinga jaoks küps olewat," hüüdis Peeter.

Weel ifka liikus kala meeletu kiirusega ja Peeter kuulis daami kaldal tema järel jookawat. Äkki tume hääl, ehmatuskisa ja õng rippus lahtiselt wees.

Ruttu pööras Peeter ja nägi daami kruusjal lamawat. Ta oli kiwile komistanud ja kukkunud.

"Kala," hüüdis ta ehmunult. "Ärge hoolige minuist!"

Peeter kuulis sõna ja kahmas ruttu õngeridwa järele.

Aga lõhe oli kofhe märganud, et õnge pingutus oli lonti läinud, ja wõttis uue katse ette palawasti igatsetud wabaduse järele. Juba rullus wärten õngenööriga miretäratawas tempos ära ja kala oli juba peaaegu tiigi lõpul.

Peeter jookkis mis jõudis, aga ometi näis olewat asjata katse kala weel kofest tagasi hoida, mis temale tähendas pääseniist, sest tema raskus oleks nõõri tingimata kistestanud.

Parajasti sai Peeter nõõri weel kätte. Kolm meetrit enne kofse kistus ta tema kõigest jõust tagasi. Nüüd oli kala täitsa wäsinud. Peeter rullis nõõri nii ruttu kui suutis jälle üles ja warsti oli tal kala madalas wees.

Lähemale ja lähemale tuli nüüd wäsinud lõhe. Äkki nägi Peeter, et õnge nõõr ühest kohast kardetatult oli läbi kukunud. Kui kala weel kord kõwemini tõmbus, siis oli ta waba. Kus oli siis ahing? Wuidugi seal, kus ta selle daamilt oma kätte wõtnud.

Peetril jäi nüüd weel üks tee seisukorda päästa. Ilma õnge pingutust wähendamata wõttis Peeter taskurätiku ja mässis selle oma parema käe ümber. Siis läks ta otseteed wette ja lähenes kalale kõige suurema ettemaatuslega.

Õnneks oli kala täitsa wäsinud ja seisus paigal. Peeter kummardas, katis oma parema käe wälkkiiresti wette ja oli kalal kõwasti sahaft kinni kahmanud.

Lõhe kaitfes emast wiimse jõuga: ainult lõhe kalur teab, milline suur muhkliõud sellisel kalal on. Peeter peaaegu komistas ja ainult taskurätiku abiga jõudis ta kala, kel siledad soomused on, kinni hoida.

Raudselt hoidis Peeter kala kinni ja tuli suuril sammel maale. Lähemal hetkel oli ta kalli jaagi kaldal kiwale wisanud, kus kala raskesti hingates lamab.

"Tulin juba ahinguga. Kas ei wõinud Teie seni oodata?"

Daam seisus õhetawal näol tema kõrwal. Peeter waatas naeratades üles, siis tõmbas ta õngenööri fergesti; see kattes.

Daam otse jahmatas.

"Do," ütles ta, "seda ma ei teadnud."

"Loodan," jaksas Peeter, "et Te kukkudes haiget ei saanud."

"Ei, mitte wähematki, komistasin' waid pisut, mastas daam." "Aga teile wõlguen ma palju tänu. Sest Teie abita oleks see tore kala

mul tingimata kaduma läinud. Ja see oleks mu teinud lohutamatuks."

Daam naeris jeda üteldes, aga ometi oli tal ka see arvamine. Müüd alles silmitses Peeter teda teravamini ja nägi oma ees suure, hea kehahitusega, umbes neljakümne aastase proua. Tal olid suured, pruunikad juuksed, kena nägu ja heledad, lahked silmad. Aga päike ja tuul olid ta näo ja käed pruuniks põletanud, nagu mõnel õigel spordimehel. Ta kandis hästi sobivat spordikostüümi, lühikest kuube ja tugevaid, naelutatud saapaid.

"Kõõnustan waid, et kohal juhtusin olewat," ütles Peeter lihtsalt. "Sellise kala kaotamine oleks paha olnud. Ma ei usugi, et Brothist iial suuremad kala oleks püütud."

"Teie tumete jõe," ütles daam.

"Ja," noogutas Peeter. "Nii mõnigi forell on endisel ajal siin minu õnge otsas rabelema. Tunnen nimelt härra Ventryt."

"Nii, mina mõtlin ta mõisa rendile," vastas daam. "Minu nimi on Lascelles, Anna Lascelles."

Ta rääkis wabalt nagu mõni noor mees.

Peeter kummardas.

"John Latham," vastas ta ja wihlas ifemast, et daami pidi petma.

"Kas elate siin lähedal?" küsis see.

"Ei, tulin hommikul raunast ja tahtsin härra Ventryt külastada. Ei teadnud, et ta enam siin ei ole."

"See on paha," tähendas daam, "ja müüd läksite ka weel kalale wette järele. Teie peate kaasa tulema ja minuga einetama. Küll leiam ka mõne riide, mis wõite selga panna, kun Teie riided kuiwaks saawad."

Beetrite meeldis, et daam ta lihtsale riietusele nagu ei waadanudki, waid temaga kui oma wääriliselega rääkis.

Õhimese impulsi järele tahtis ta pakkumise koha wastu wõtta. Aga lähemal hetkel jõudis ta otsusele, et see ei lähe.

"Täna wäga," ütles ta, "aga ma kardan, et Teie lahkete ettepanekut ei wõi wastu wõtta."

"Miks mitte?"

"Sellepärast, et tulin härra Ventry juure küsima, kas ta mind ei wõiks metstawahina tarwitada, ütles Peeter fibedasti neelates.

Anna Lascelles wahtis temale otja.

"Metstawahina?" kordas ta imestades. Ja hakkas siis äkki naerma.

Aga sama äkki peatus ta ja silmitses teda põnema huwiga.

"Wabandage," ütles ta, "aga kas see on Teie tõsine nõu?"

"Muidugi," vastas Peeter tõsiselt.

"Juhuslikult otsin ma metstawahiti," ütles

Anna Lascelles. "Kui Teie nõus oleksite minu teenistusse astuma?"

"Kui minuga tahaksite katset teha, tahan kõik teha, et minuga rahul olete," kuinitas Peeter.

22.

Alitajad.

Tudor Carr istus mugawas tugitoolis oma Jermyni tänawal seiswas korteris ega teinud muud kui nohises oma ette. Suur tuba ja suur tugitool näitafid teda weel wähemana ja wiletsamana kui muidu.

Wiimaks tegi ta liigutuse ja ta silmad pöörfifid Bassetile, kes kirjutuslana ääres näis kohtulikule aktifogufid soriwat Bealaeft jalatallani hästi riietatud, maitfises ta head Sawanna sigarit ja wõttis aegajalt lonksu head likööri.

Altnad olid laiati lahti ja laffifid sooja sügisõhku fisse: Pitadilly poolt kajas kõrwu Londoni mitte iial sumbuw elu ja mürin.

Kiftifelt ütles Tudor:

"Ütle, Paul, mis on öieti Beetrist saanud?"

Ta küfifis jeda peene, kõrge häälega.

Basfjet kirjutas rahulikult edafi; fiis pani ta rahulikult jule käeft ja pööras ümber.

"Sa räägid oma onupojafi?" küfifis ta.

"Jah, fellest, kellega admoakaadi juures koos olime. Mina ei ole temast seftfaadit enam midagi kuulnud ega ole teda ka näinud. Urwan, ma peakfin selle nooremehe heaks öieti midagi tege-ma."

Basfjett noogutas.

"Tema on plehku pannud," vastas ta.

"Kas ja jeda ei teadnud?"

"Kuhu ta fiis läks?" küfifis Tudor mõttetult.

Basfjet jurus naeru tagafi. Tudor ei luge-mud iialgi lehte. Ei teadnud midagi kohtufäigust ega Beetri kõmulifefst kadumifefst.

"Ameerikasse — Kanadasse — usun ma."

"Miks?" küfifis Tudor.

"Et seal alata aufat elu, loodan ma," ütles Basfjett rahulikult. "Aga kas ta ka õigele rajale jääb, selle juures ma ometi kahtlen."

Tudor wahtis talle suuril silmil otja.

"Ma ei tahtnud jeda sulle öieti ütelda, Tudor," jatkas Basfjett. "Aga parem on, kui sa jeda tead, seft fina oled ju ta onupoeg ja pead jeda teadma. Tõfifafi on, et Beetrit paha ife-loom on."

Arusaamatult silmitses Tudor teda.

"Paha ifeloom?" kordas ta. "Kuidas 'nii, mina leidfin ta õige hea olewat."

"Muidugi, ta näeb kena wälja ja tal on head lombed. Aga alus on mäda, Tudor. Tahan sulle kõik jutustada. Nii fiis tuleta enefele

meele, palun, esimene õhtu, enne kui me advokaadi juures kokku saime. Tol ööl tapeti sinu onu."

Tudor noogutas pead.

"Hea küll. Ma ei ole sellest veel kellelegi midagi rääkinud ja pean sind paluma, et kõik omale pead. Kas annad mulle selleks oma sõna?"

"Ja muidugi," vastas Tudor, nähtavalt meelitatuna.

"Hea küll, nii siis — mina olin tol ööl Ringstreetil. Jah, tol ööl, mil sinu onu tapeti."

"Tudor istus awajaal.

"Oli ta juba surinud?" ägas ta.

"Jah, aga oota, ma jutustan sulle kõik," ütles Bassett ja rääkis nii pikalt ning laialt, nagu jutustatakse mõnele lapsle.

"Tahtsin wana härrat külastada ja temalt küsida, kas ta nõus on sind oma pärijaks tunnistama. Kui ma siis sinna jõudsin, oli keegi teine juba enne mind seal olnud. Üks eluforterisse oli lahti ja ma mõisin ilma pikema peatuseta sinna sisse astuda. Ja mis sa usud, teda ma seal nägin? Sinu kõrgeaulist onupoega. Tema istus sir Anthony kirjutusklaasi ees ja fiksus ühe sahtli teise järele lahti.

Ta oli oma tegewusse nii sünenenud, et minu tulekut üldse ei kuulnudki. Mina seisin ühe juures ja silmitsesin teda. Ükki oli tal rahatašku käes; ta awas selle ja nägi, et see rahapaberid täis oli. Siis luges ta raha üle ja pistis selle oma taskusse. Wiimaks tõusis ta, läks telefoni juurde ja kõlistas politseisse, teatades, et tema onu ära tapetud."

Suuril filmil oli Tudor Carr Basseti juttu kuulanud.

"Ja mis tegid sina siis?" küsis ta kogeledes.

"Katsusin, et minema sain, ja nimelt nii ruttu ja tajafesi kui võimalik," vastas Bassett.

"Inimene, kes oma furnud onult veel mõis raha warastada, oli kõige peale walmis, ja kahtlemata oleks tema mind sir Anthony tapmises mõinud süüdistada."

Mitu minutit ei saanud Tudor sõna suust. Tema mõistus oli liiga piiratud ja ta wajas pikemat aega selle taipamiseks, mis ta praegu kuulnud. Wiimaks oli ta kõik ära seedinud ja leidis jälle sõnu.

"Paul, Paul, ega sa ometi ei usu, et tema wana härra tappis?"

Wiivitades raputas Bassett pead.

"Pea tunnistama, et see kahtlus minuist iial pole lahkunud," tunnistas ta tõsiselt.

"Siis, siis on ta wõllawäär!"

"Muidugi, seda ta on," mööndas Bassett.

"Aga wiimaks on ta ometi sinu onupoeg, ja kujutle nüüd, milline skandaal sellest saaks. Ei, mina arwajün parimaks, temast täiesti lahti

saada. Järgmisel päewal rääkisin ma temaga, ütlesin talle suu sisse, mis usun, ja temal ei jäänud teist teed kui tunnistada. Teatasin temale lühidalt, hoidku raha omale ja alatu sellega teisel pool ookeani uut elu. Kas arwad, et tegin õieti?"

"Sul on õigus, Paul," ütles Tudor ja nofutatas pead. "Ma ei teaks tõesti, kuidas ilma jünuta mõisin elada."

Samal hetkel kõlises üheskell.

"Nüüd tuleb advokaat, Tudor, ja mul on temaga sinu asjus rääkida. Simule on küll kõige parem, kui pikali heidad."

Tudor tõusis nagu sõnakuulelik laps.

"Muidugi, Paul, ma ei taha temaga kokku saada."

Bassett ootas siis rahulikult, kuni Tudor toast wäljus, ja awas siis uste.

Tulija mõis muidugi advokaat olla, aga tema wäljumus ei wastanud sellele. Ta oli lühike, arwates 50 aastat wana tüse mees, kel oli kullinina ja kollakasõmmu nägu, paljas pealagi ja silmad, mis teised wastitud näojooned veel ülegi löid. Sejt nad olid kaetud paksude laugudega, nii et meest peaaegu pimedaks oleks mõinud arwata; aga Lasar Sartori nägi sama hästi kui iga teinegi selles wanaduses, nägi isegi wäga terawasti, kui mõnes asjas temale mingijugune kasu peitus.

Nüüd wiibisid ta silmad torkawalt Bassetil. "Noh, kuidas on lood?" küsis ta. Bassett ei wastanud kohe, waid silmitses külalist esiti pealaeft jalatallani.

"Mulle oleks armsam, kui sa enesele kord paremad riided muretseksid, Lasar," ütles ta ärewalt. "Suurepärane, millises ülikonnas sa üht eluforterit suurtejuugu liinis külastad."

"Mis on sul minu ülikonna kohta laituft ütelda? Sina muidugi mõtled waid toredale riietusele ja heale sõögile."

"Jfta parem kui waid rahale mõtelda," vastas Bassett.

"Ja kui palju ülikonde ja kui palju lõunafööke saad sa ilma rahata?" susistas teine ja langetas enese tugitoolile. "Kus see on, see poistkene?"

"Läks woodisse. Ma ei soowinud, et ta sind näeb." "Seda ei soowi minagi. Aga mul pole aega kaotada. Ütle mulle lühidalt ja kindlasti, kuidas lood on."

Kummalisel wiisil ei pannud Bassett selle moodja Shyloti kästwat tooni pahaks.

"Nii head kui võimalik," vastas ta.

"Wahetan kõik sularahaks wõi isiklikeks ihfeftiks." "Ja ei ole veel walmis?"

"Ei, mitte veel poole pealgi," vastas Bassett tujafelt. "Meil on ju veel aega küll ja

pole sugugi vajalik pangas või wanas kawalas rebases Calwertis umbusjalbust äratada."

"Sul on siis juridilik wolikiri?"

"Muidugi."

"Näita kord, kui kangel sa juba oled?" ütles Sartori, läks kirjutuslaua juure ja waatas dokumendid ruttu läbi. Siis waatas ta üles ja pomises tujaselt.

"Nii kaugele on kõik õige kena. Aga sa mõitfid rutata. Mul pole nõu siin aega kaotada ainult sellepärast, et sinule siin Londonis pummeldamine meeldib."

"Siis pead mulle pijut enam raha andma," pomises Basfett. "Tahaksin weel kord wiisjada saada."

"Mati tahad sa raha saada," wastas Sartori kurja pilguga. "On see sulle selge, et wiiskümmeend naela nädalas tarwitad?"

"Ja seda on küllalt wähe wiisile, kuidas me siin elame," wastas Basfett wihaselt. "Peaksin sa ma kaskorda nii palju. Lõpuks riskeerin mina ju kõige enam selle loo juures."

Lasar Sartori silmitfes Basfetti jällegi tigevasti.

"Riskeerid? Sina räägid minule riskeerimisest," ütles ta pikkamisi. "Minus sõna politseile, ja kus sa oleksid, mu armas? Dartmooriga asi seekord enam ei lõpeks!"

Rahutult kibeles Basfett. Müüd näis ta aruldane enesewalitsus kadumat. Ta nägu läks halliks ja ta silmadesse tekkis sädelus, kas wihast või hirmust või mõlemist, polnud aru saada.

Aga ruttu oli ta jälle toibuund.

"Tule, Lasar, niimoodi ei maffa meil üks-teisega rääkida, ja minu ähwardamisel pole mõtet. Sest lõpuks oleme ju mõlemad selle asja ajajad."

"Mõlemad, jah," wastas Sartori, "aga palun, ole nii hea ja ära unusta, et sa täiesti minust olened. Sina pead ainult mind kõige eest tänama, ja selle eest nõuan ma ainult absoluutset sõnakuulmist. Nii siis kuula. Sina wõid selle asja nii ruttu kui wähegi wõimalik lõpule ja teatad mulle, kui asi nii kangel on. Siis ütlen sulle täpselt, mis edasi tuleb teha!"

Nende sõnadega tõusis ta minekuks, aga Basfett hoidis teda tagasi.

"Weel üks filmapilt," ütles ta. "Tahaksin sinuga weel midagi muud rääkida. Olen parasjasti „poisikest“ Carri Holsti toimetamas."

"Mistarmis?"

"Piltide ja wafelõigete pärast, mida weel mõiks rahaks teha."

Silmapilgu mätles Sartori.

"Plus," ütles ta lõpeks. "See on hea mõte. Aga ettemaatust, Basfett, ettemaatust. Pead

wäga osawasti toimitama, et näiks, nagu tahaks Carr ise neid asju müüa."

"Küll ma sellega juba hakkama saan," wastas Basfett, "ja ettemaatust ei unusta ma iial. Kas ei taha sa enne lahkumist whiskyt? Oh, ei, ma unustasin, et sa ei joo. Nii siis: head ööd!"

Sama rahulikult kui tulnud, lahkus Sartori.

Waewalt oli üks tema taga sinni läinud, kui Basfett ärewalt edasi-tagasi käima hakkas, suurest lastist sigari wöttis ja tüki wihaselt selle otsast ära hammustas.

"Tahad mind ähwardada? Rannata weel pijut, wana kurat. Kord kohtan sind ometi wiieks minutiks õigel kohal ja wean kihla, et sa mind siis iial enam ei ähwarda."

Ta süütas sigari, ja pikkamisi tõmbus ta nägu naerule, mis ta ilmet sugugi ei ilustanud.

"Arwad küll, Lasar, et olen sul kindlasti oheliku otsas? Mis? Aga, mu armas, just selle peale sa komistad. Kõike sa weel ei tea. Ja midagi, mida ja ei tea, on asi testamendiga. Sa ei ütleks sõnagi, kui sa teaksid. Selle eest kannan mina hoolet, mu armas."

Ta naeris eneseesse.

"Mina riisun koore pealt ja sina wõid wadata läbi sõrmede. Selle eest kannan ma juba põhjalikult hoolet."

Jälle kihistas ta naeru, wöttis whiskypudeli ja segas enesele õhtujoogi, mis iga teise oleks jalust rahanud, tema raudsele termisele aga waid lobu tegi.

23

Rüttimispäew.

Tasakesi wilistades harjas Peeter suurt jahikoera Sami. Juba kaks kuud wiibis ta müüd Brackenhurstis ja kõik meeldis talle: Brackenhurst, töö ja ta perenaine.

Anna Lascelles oli tõesti kena proua. Ta oli sportlanna kuni sõrmeotsadeni, mitte wormilik, waid suurepärene, ruttu otsustaw ja otsekohene kui mees. Peeter poleks üldse wõinud paremat inimest leida, kellele ta oma tööjõudu kulutas.

Anna Lascelles oli eimejelt hetjest jaadif teadlik olnud, et Peeter hea kaswatuslega ja heast perekonnast oli, kui ta, et ta mingisugust juhtumust oma minewikus püüdis warjata. Etstimatu taktitundega polnud ta temalt seda aga küsinud. Ta oli Peetrile palju tööd annud ja maffis talle selle eest hästi, määras talle elamiseks kena majakese, kus ta-üksi elas, ja oli rahul, et mees awastati ja hoolega oma kohuseid täitis.

Peeter armastas oma tööd ja tundis enese olevat õnnelikuma kui wiimastel nädalatel. Mitte, nagu oleks ta wahest Joyce unustanud. Joyce ei läinud tal ita! meelest, ja paha ilma-ga, kui ta pidi koju jääma, wõi öösel tulid talle rasked tunnid, mil ta kõige oma meel-tega neiu järele igatfes.

Joyce oli temale aimufe naine ilma, selle järele ta igatfes, see oli talle juba ammu selge. Aga sama selge oli, et ta ise oma jõleduse läbi — ta nimetas oma tegu õigusega „jõle-daks“ — enese oli teinud neiu! mittekohafeks.

Ta jõudis weendumusele, et ifegi kui asi teijiti oleks, ta enam Joyce Lovellile ei to-hiks läheneda, enne kui ta warastatud kahesja-jada naela eest oli täieliku karistuse kannud.

Sammud kruusa teel sundisid teda üles waatama. Preili Lascelles seisis ta ees.

„Tere hommikust, Latham,“ ütles preili. „Kas käisite juba murmkanade pärast ülewal põllul?“

Peeter tõusis. Ta sihwatas, sale teha nägi ilusaj riietuses kena wälja.

„Jah, preili Lascelles. Siin on wiis murm-kanana, ja õige paksud.“

„Oo, wäga ilus. Mul on homme jahiks mõned külalised. Olge kella kümmeks valmis!“

Preili Lascelles oli külastuslahke inimene. Tema ja ta wanemal tädil, preili Elisabet Lascellesel, käis palju külalisi. Nii siis läks Peeter päewatööle, instrueeris ajajad ja wal-mistas kõik järgmiseks päewaks ette. Ta läks warakult woodisje, sest juba kell kuus hommi-kul sõitis ta oma koeri, walmistas enesele siis eine ja wiibis juba weidi enne kella kümnet kohtamisplatfil.

Tulid neli kütiti, kaks wenda Getheringtoni naabrusest, ja külalised, keda Peeter weel pol-nud näinud. Üks noor ohwitser, kapten Bur-ges, ja keegi börsimaafler nimega Winston.

Preili Lascelles ei tulnud mitte ühes nen-dega wälja põllule.

„Tulen lõuna ajal järele,“ öök wiiafje Shaugh farmi ja sinna toon ma ka oma teised külali-ised kaasa,“ ütles ta Peetrile.

Siis andis ta temale weel mõned juhatu-jed ja härrad läksid teele.

Oli suurepärane oktoobripäew, walge, selge ja külm. Peeter tundis oma jaoftonda läbi ja läbi ning teadis, kus murmkanad asusid. Ja mis weel enam tähendas, ta oli oma ajajatele head näpunäited annud ja sai nendega wäga toredasti läbi. Järjelikult saadi head saafi, ja kell üks olid jahifotid nii rasked, et igamees tagajärjega wõis rahul olla.

Shaugh farm oli maalerlik wana koht mäe jalal, mõni penikoorm Brackenhurstist kangel.

Parajasti kui kütid mäele jõudsid, nägid nad jahtwantrit, mida preili Lascelles ise juhtis, pi-matalituse ees peatawat.

„Aa, seal nad on,“ ütles kapten Burges, kes Peetri seltsis käis. „Oli hea jaht täna. Aga nüüd kulub ka hea uni ära. Kuibas on Teiega lugu, metsawaht?“

„Oh, ka minu koht on tühi,“ wastas Peeter kergesti naerdes.

Burges silmitses Peetrit terawasti.

„Kas teate, Te tuletate mul kedagi meele,“ ütles ta. „Sarnadus on mind kogu hommi-ku piinanud ja ifka weel pole ma targemaks saa-nud. Emb kumb, kas olen Teid kord ise juba wiimastel kuudel näinud, wõi ka Teie pilti.“

Peeter sai oma ehmatusest waewalt weel jagu. Ta oli unustanud hädaohu, et teda wõi-daks ära tunda. Wististi oli Burges tema pilti mõnes ajalehes näinud, kui need „Saladuslikust loost Kingstreetil“ kirjutafid.

„Veldafje, igal inimesel olla oma teijit,“ wastas ta kergesti; „mina ei ole omaga küll weel koftu juhtunud, aga küll ta juba olemas on.“

Burges ei wastanud.

Aga ta silmitses Peetrit uuesti, mõtles ja mõtles. Ja Peeter tundis jüdames piinlikkust. Temale oleks see olnud pähe löök, kui ta nüüd oleks ära tuntud. Sellepärast puges ta nii pea kui võimalik kõrwale, waldas, et peab ajajate järele waatama, ja hoidis ennaft kauge-mal, kui härrad teiste seltsfonda jõudsid.

Eine toodi talle. Preili Lascelles oli korral-duse teinud, et ta sellistel juhtumustel eine tema kõögist sai. See oli üks wäiksest korral-dusest, mille kaudu ta temale näitas, et ta oma metsawahist ta alluwa koha peale waatamata kui gentlemaniift lugu pidas.

Ajajad istusid fusagil küünis ja sõid. Preili Lascelles sõi oma külalistega atas. Peeter leidis oma koha heinatuhja ääres, kus ta, piiratud wai-felt ootamaift koertest, einetas. Ta oli näljane ja tuipasteet ning selle järele külm õunatorit maitfes talle hästi. Aga heaft sõögist hoolimata polnud ta enesega rahul. Burges oli teda kan-gesti heidutanud. Ja sellepärast ofjustas ta pärast lõunat ennaft võimalikult wähe näidata.

Ta andis parajasti koertele midagi süüa, kui preili Lascelles üle õne lähenes.

„Soowin, et härrad täna õhtupoolel Ferny-combe ümbrufe läbi käifsid, Latham,“ ütles ta. „Seal wõib weel murmkanu olla. Meie teised tuleme Teiega lähema mäeni. Urwan, et ma Teil ees ei ole.“

„Mitte, kui Teie seal juures olete,“ wastas Peeter naeratades.

Preili Lascelles naeris tajakafi.

„See on Teist ilus,“ ütles ta. „Tahan kat-

juda Teie komplimendi vääriiline olla — Meie oleme valmis," jatkas ta. „Balun teatage ajatele meie korraldust."

Peeter andis ajajatele suuna, kuhu nad pidid minema, teada ja läks siis ise viisapäeva juure. Kogu seltskond seisis veel naerdes ja suitsetasdes preili Lascellesi ümber. Seitse inimest luges Peeter. Kui ta lähemale jõudis, tõusis üks külaline, kes seni toolil istunud, püsti. See oli sale noormees, kes, nagu Peeter nüüd märkas, teist jalga kergesti järel vedas.

Lähemal hetkel pööras see külaline ja Peeter võis temale näkku waadata.

See oli Jaspar Lovell!

Peeter peatus ja astus loomusunnil mõne sammu kõrvale, kus teda ühe õunapuul oksad piisut varjasisid. Ta lootsutas, salamahiti jahiseltskonda silmitsedes.

Äkki lõi nagu udu ta filmade ette ja ta põlvned nõtkusid. Moor neiu, kes preili Lascellesi kõrval istus, pooleni varjatud härradest, kes neid ümbritsesid, oli — Joyce.

Nüüd polnud mõtlemisses enam aega, kuidas ja miks neiu siia tulnud, tõsiasi oli, et ta vaid mõned sammud temast eemal istus, ja ainult üks mõte valdas Peetrit, et Joyce teda ühelgi tingimisel ei tohtinud näha.

Ta pööras kannapealt ja kadus küüni nurga taha. Seal, kuhu ühegi jahiseltskonna liikme pilgud nägema ei ulatanud, peatus ta ja katjus ennast koguda.

Ta peaaegu ei jaksanud mõelda. Minus, mis talle selgeks sai, oli, et Joyce temast ainult viiskümmend meetrit kaugel viibis ja et ta tema järele igatses, enam kui ta seda ita enne teinud. Minult üks pill temalt, kirjendas ta süda. Ta olesks kõik selle eest annud, kui ainult poole tundi olesks saanud Joycega neljasilma all rääkida.

Meeleolus, milles ta viibis, unustas ta aja ja taipas tüki aja pärast, et tal täna õhtu-pooltel oli kohuseid täita. Millise pääsetee leidis ta?

Weel enue kui ta selged mõtted sai, kuulis ta oma taga samme.

„Hallo, metsavaht, preili ootab juba.“

Peeter pööras ja seisis Jasperiga filmi vastas.

Nagu enne Peeter, nii kohetas nüüd Jaspar. Keeletult vahtis ta Beetrile, ja ta kitsale, julgele näole kerkis nimetu häämastus.

„Peeter," kogeles ta.

Ka Peeter oli sel hetkel keeletu.

Jaspar astus talle lähemale.

Peeter oli toibunud.

„Jah, Jaspar, mina olen see tõesti. Ei, ma võite Teile midagi seletada, selleks pole meil

praegu aega. Teie peate Joyce kuidagi siit eemaldama. Mõistate? Tema ei tohi minud nüüd näha.“

Jaspar vaikis hetke aega ja ta selged läbitungivad filmad näisid Beetrile südamis põhja tungivat.

„Mul pole aimugi, mis see peaks tähendama," ütles ta. „Aga Teil on õigus, Joyce ei tohi Teid siin nii ootamatult näha. Mina ei tea ainult, kuidas ma teda siit praegu pean eemaldama. Teie peate katsuma temale mitte filmade alla juhtuda.“

„Seda ma ei saa.“ Bingutus oli nii suur, et Peetri hää laredalt ja ebaloomulikult kõlas. „Pea jahiseltskonnaga minema Coombasse. Kas tohin Teile meele tuletada, et ma siin metsavaht olen?“

„Metsavaht!“ kordas Jaspar. „Armas Jumal! Selle olin ma unustanud!“

Jälle vaikis ta hetke aega, siis puristas ta: „Peeter, kas on Teil mõni põhjus, et Joyce midagi ei tohi teada, mingisugune sügavam põhjus, küsin ma?“

„Jah — ei! oh Jaspar, seda ei tea ma isegi," vastas Peeter.

„Kas varjate ennast vaid sellepärast, et olete waene ja maffujõuetu?“

„Ei, veel pahem kui see.“

Jaspari nägu muutus äkki.

„Peeter, Jumala pärast, ega Te ometi ei taha ütelda, et Teil midagi tegemist on olnud sir Anthony vägivaltse surmaga?“

„Minu omu tapmisega? Armas taewas, Jaspar, kuidas võite seda uskuda?“

„Ei, ei, tõesti, seda ma ei usu. Aga Teie ise wiite mu sellistele mõtetele. Mis põhjusel siis muidu?“

„Mina, mina olen alatu teo teinud, aga seda ei või ma Teile nüüd jutustada, Jaspar. Nüüd peame tegutsema. Preili Lascelles tuleb kohe ise siia.“

Weel kord vaatas Jaspar teravasti Beetrile, siis näis ta rahustuvat.

„Peeter, ma ei suuda uskuda," ütles ta, „et see midagi nii paha on. Igatahes võime seda jälle heaks teha. Ja Joycele jutustan ma Teist, temale tähendab see nii palju, teada, et elate ja et Teie käsi hästi käib. Waherjal lähete ajajate juure. Preili Lascellesele leian ma mõne ettekäände, et mõni koer enesele okka kappasse tallanud või midagi muud sarnast, ja et mõne minuti pärast järele tulete. Kas nii lähed?“

„Jah, Jaspar. Jumal tasugu Teile. Võin Teile vaid ütelda, et Teie headus mulle palju, palju tähendab.“

„Vollus," ütles Jaspar endise naeruga. „Nüüd ennast waja kofku võtta; täna õhtu-pooltel peate

nii pääsema, aga hiljem tulen Teie juure ja kuidagi ajame asjad jälle ritta. Pidage meeles, et minulgi Teile palju on jutustada."

Peetri peas keerles kõik läbifegamini, kui Jasper ruttu eemale lonkas. Ja kõige kiuste laulis ja hõiskas ta süda. Ta pidi jälle Joycet nägema. Ja see oli ju ometi ainus tähtis asi.

Võimfult kosus Peeter oma mõttes ja kadus, koeri kaasa võttes, maja nurga taha, rännates Combe poole. Ta jõudis enne feltskonda sinna ja ootas, kuni see ka sinna jõudis.

Tal oli silmad vaid Joyce juures, ja eftime-ne asi, mida ta nägi, oli, et neiu nagu oli kitsamaks ja kahvatumaks jäänud.

Silmapiilgu sai ta teda pealiskaudselt näha, siis pööras ta otsustavalt kõrvale ja hakkas oma mehi kummalise elavusega üles seadma.

Goombe oli kaetud paksu meikjaga ja see võimaldas talle mitte küttidega kokku puutuda.

Peeter teadis küll, et ta Joycega ei tahtnud pillugi vahetada, aga ta julgus langes, kui nägi feltskonda järsku mäe jalale jõudvat ja seda, et Jasper ja Joyce preili Lascellese seltsis hakkasid tagasi minema.

Lhtupool ei paistnud lõppeda tahtvatfi.

Masinkult täitis Peeter oma kohuseid. Oma mõtetega viibis ta Joyce juures ja igatses õhtu järele, mil ta Jasperit pidi nägema ja tal võimalus oli temale asjalugu ära seletada.

Aga kõigel on kord lõpp ja õhtul jõudis Peeter oma majakese juure. Ta sõotis esiti koeri, jäneseid ja kani ning toimetas kõik teised toimetused.

Kell polnud veel kuuski ja päev oli veel valge.

Viimaks läks ta majja, tegi tule üles ja pani veekatla keema. Jasper polnud belnud milal ta tuleb. Ja Peeter ootas teda alles pärast õhtusööki.

"Soomiskin, et seda teaksin," ütles ta ise oma ette ilma märkamata valjusti.

"Mida sooviksid sa heameelega teha, Peeter?" kajas rahuline hääl tema kõrvu.

Peeter pööras, teekann käis, vältivestri ümber ja nägi Joycet lävel seisvat.

24

Peetri tunnistus.

"Mida sooviksid sa heameelega teada?" küsis Joyce veel kord ja naeratas talle vastu oma mana armast naeratust, mida Peeter nii väga armastas.

Ja see naeratus pani Peetri hetkeks kõik unustama, mis oli sündinud. Ta teadis ainult, et oli mees ja et tema ees seisis naine, teda ta armastas.

Ta laotas käed laiali ja tormas neiu juure. Aga äkki peatus ta.

"Oh Joyce," sõistas ta raskesti hinge tõmmates, ja see hingetõmbus kõlas peaaegu hoigena.

"Mis on, armas Peeter?" küsi Joyce lahkesti.

"Mis on," kordas Peeter. "Kas sulle siis Jasper midagi ei jutustanud, Joyce?"

"Jasper ütles mulle, et sul mingifugune põhjus olla emast varjata," vastas Joyce. "Ja mina tulin siia sinult küsima, Peeter, milline põhjus see on."

Peeter heitis temale meeleheitliku pilgu. Jial polnud Joyce temale paistnud armastusväärilisena. Ja selle juures mõtelda, et tema ise oli olnud see, kes kokkusaamise võimaluse igavesti purustanud. Täis häbi pööras ta oma näo kõrvale.

Aga juba tundis ta kätt oma õlal ja Joyce pehme hääl palus meelitades.

"Jutusta see ometi rahulikult, Peeter. Ära karda, et mina ehmun või saan haawatud."

Peeter polnud argpüks. Ta ajas enese jälle sirgeks ja vaatas neiuile näkku.

"Joyce," ütles ta kareda häälega, millest kajas püüde emast foguda, "Joyce, ära puuduta mind, olen — varas!"

Aga neiu käsi jäi rahulikult tema õlale.

"Varas, Peeter?" kordas ta lahkesti. "Wististi mitte."

"Ometi, Joyce, ometi. — Varastasin kahetsasada naela."

Jätkka veel seisib Joyce nagu ennegi.

"Jutusta," ütles ta sama rahulikult kui ennegi.

"Tahan katsuda," vastas Peeter väsinult. "Palun, Joyce, istu!"

Ta tõi neiuile tooli ja jutustas temale täpselt ja awalikult teist õhtust, mil ta oma onu Ringstreetilt surmalt leidnud, kuidas ta kahetsasada naela näinud ja need siis omandanud.

Jõudes lõpule, seisib ta neiu ees vaikselts kui kurjategija, kes osutunud süüdlaseks ja müüd kohtuotsust ootab.

Joyce näis veel midagi ootavat. Aga kui Peeter waitis, ütles ta:

"On see kõik, Peeter?"

"Kas seda veel küllalt ei ole, Joyce?"

"Aga ma ei saa siieti aru. Sina olid oma omu pärija. See raha oli ju sinu omä."

"Ei, Joyce. Tudor oli pärija, ja ma teadsin seda."

"Ei, seda kuulsid sa alles järgmisel päeval, sest sa polnud ju härra advokaat Calvertiga veel rääkinud."

(Järgneb.)



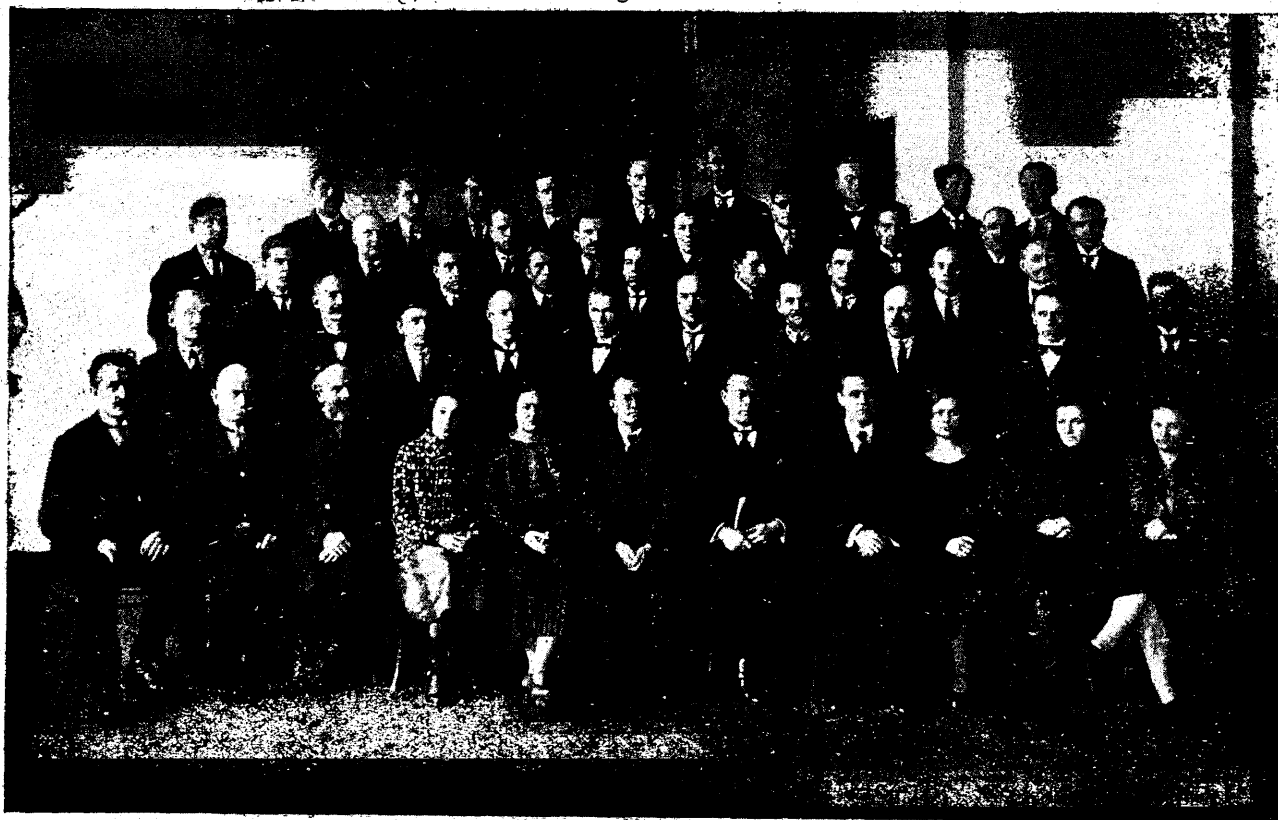
Laulupeo üldjuht
Leonhard Neumann.



Laulupeo üldjuht **Juhan Aawik.**



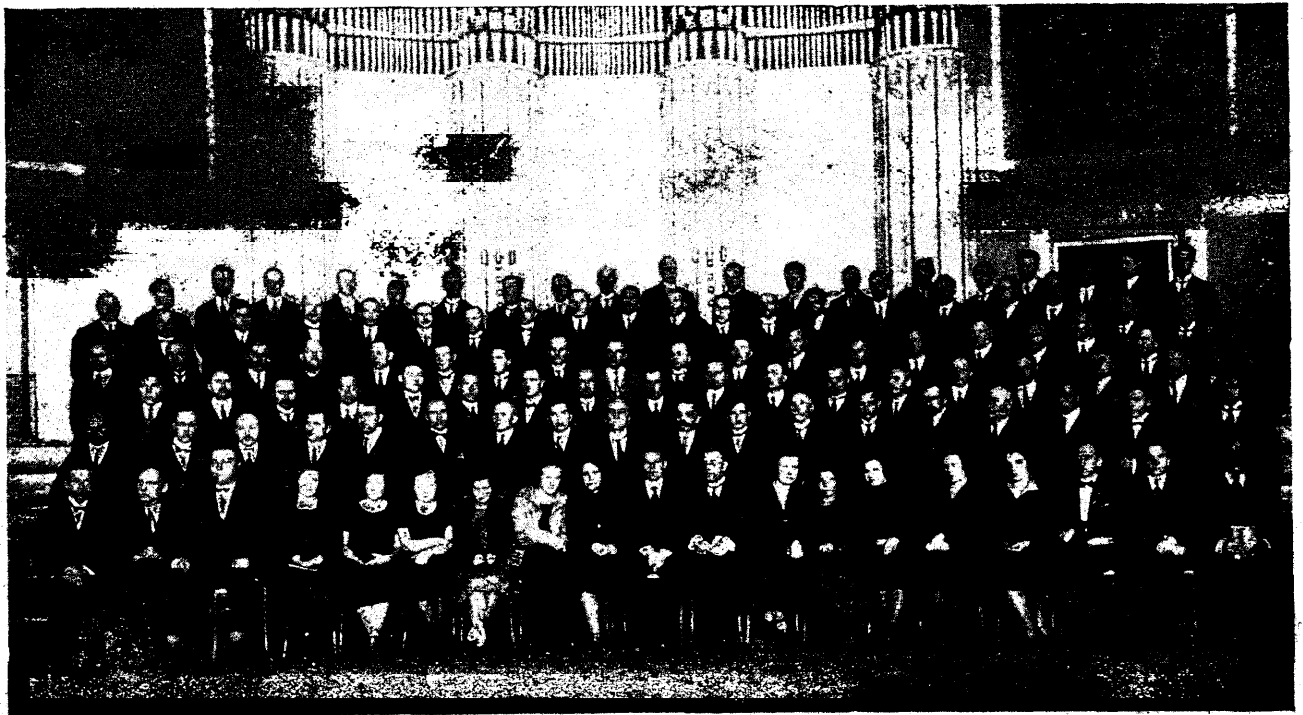
Laulupeo üldjuht
Anton Kasemets.



Tänavuse laulupeo koorijuhate instrueerimiskursused Tartus.



Koorijuhid möödunud laulupeol aastal 1923.



Tänapäevase laulupeo koorijuhide instrueerimiskursused Tallinnas.

Tõtt ja nalja.

Hommikumaa targad.

Hodja Nassr ed-din oli poisikesena antud õpipoisiks ühe ihne rätsepa juure, kes temale õige vähe süüa, juua ja riiet andis. Kord läks majast matuserong mööda.

„Kuhu see surnu viiakse?“ küsis Hodja meistrit, kes tema kõrval tänawal seisis.

„Ah,“ vastas see, „väga kurwale maale, seal pole ei süüa ega juua, ei riidet ega midagi.“

„Meister,“ ütles Hodja kuiwalt, „siis lukustage ruttu oma maja uks, et nad surnut Teie majja ei tooksi!“

Noorsoo poole on Hodja veel siiski hoidnud, kui tast juba oli saanud lugupeetud mees ja kohtunik oma kodulinnas. Kord tuli üks wõõras noormees tema juure ja ütles, öömaja peremees olla temalt 20 kuldtükki warastanud, mis ta temale hoida annud.

Hodja laskis öömajapidaja kutsuda. See salgas oma tegu ja süüdistas veel noortmeest, kes talle mitne nädala toiduraha wõlgnewat ja nüüd teda waid sellepärast süüdistawat, et maksta ei tarwitseks.

Hodja märkas küll, kel õigus oli, aga et noorel mehel tunnistajat ei olnud, siis oli ta asi halb.

„Kuule,“ pööras Hodja peremehe poole, „kas sa ei ütelnud, et su naine on kokkulepet noormehlega kuulnud?“

„Muidugi, tark kohtunik!“

„Siis muud kui foodagu ta siia, sina aga lähed seniks siia kõrwaltuppa!“

Niipea kui peremehe naine kohal, ütles Hodja talle:

„Nii siis on sinu mehenärakas selt noorelt mehelt 40 kuldtükki üle lõõnud. Möistsin talle selle alatuse eest 40 kepihoopi, ja kuna sina asjast teadsid, siis saad sina neist poole omale!“

„Härra,“ hüüdis naine kokkudes, „neid oli ju waid 20 kuldtükki!“

„Hea küll!“ vastas Hodja naeratades, ja noormees sai oma 20 kuldtükki kätte.

Kui kuri Timur Aksheri hinda oli wallutanud, püüdsid kartlikud linnaisad tema meelt sellel läbi pehmendada, et nad ta wiisid parajasti walmisäänud meremudawanni, mida veel keegi ei olnud tarwitanud.

Timur suples mõnuga. Aga kui ta hiljem mugawalt patjadel pikutas, tuli talle meele Aksheri tark mees ja ta nõudis, et Hodja tema juure saadetaks.

See tuli, kuigi just mitte rõõmsa ootusega.

„Olen kuulnud sinu kuulsusest,“ ütles Timur, „ja kuna sind kutsutakse targaks, siis tahaksin sinuga rääkida surmast. Utle mulle, mil kombel surmaga kõige paremini kohatakse?“

„Uskudes, et ollakse juba surnud.“

„Hm — mitte paha. Aga kas ei ole surmahäda raske kunst?“

„Mitte sugugi, sest temaga tutwunetakse juba esimesel korral.“

„Aga kas ei tule teed haua taha karta?“

„Mitte sugugi, see tee on kõigest kõige kindlam, sest me läheme temale kinnisilmil.“

„Tooge siia kott kulda,“ käskis Timur saatkonda, „ja pange selle kõrwale teraw kirwes. Sina aga, tark, tea, selle järele, kuidas su wastus mulle meeldib ja mind rahuldab, saad sa ühe neist omale.“

„Härra, kui sa mulle juba tahad kaht asja näidata, siis olgu need parem kaks kotti kulda.“

Aga Timur wiskas käega.

„Küsin sinult, kui suur wäärtus mul sinu arwates on?“

Pea on läinud, mõtles Hodja, ja sa ei tarwitse teda enam hoida. Ja julgasti vastas ta:

„Kolmkümmend asperit!“

„Mis — ? Ainult kolmkümmend asperit?“

„Ja, sest niipalju hindan ma sinu riidetust.“ Timur ümbruskond on kokkunud: tema ise aga ütleb rahulikult:

„Andke talle kott kulda ja teine kott veel juure, sest ma austan meest, kes mulle julgeb tõtt ütelda!“

Järgmises numbris hakkab ilmuma Ameerika kirjaniku **Zane Grey** põnew ja kütkestaw romaan:

Lindprii.

TELLIMISE HINNAD:				WÄLISMAILE:			
Aastas (24 nr.nr.)	Kr. 7.50	2 kuus (4 nr.nr.)	Kr. 1.60	1/1 aastas	Kr. 10.—		
1/2 „ (12 nr.nr.)	„ 4.—	1 „ (2 nr.nr.)	„ —.80	1/2 „	„ 5.—		
1/4 aast. (6 nr.nr.)	„ 2.25	Üksiknumber	„ —.40	1/4 „	„ 2.50		

Tellimisi wõtawad vastu kõik postkontorid, raamatukauplused ja „Romaani“ esitused.
Talituse aadress: Tallinn, Müüriwahe tän. 16. Telefon 12-53.

Rakverest: Harry Kängsepp, L. Bender.
Auverest: Ets Baumann, Ed. Baumann. **Jõh-**
vist- Adele Külmalik, Olga Tamm. **Türit:**
 Osvalt Memme, Viktor Vilpart. **Viljandist:**
 K. Nõges, M. Nõges. **Hapsalust:** R. Jeromin.
Aegviidust: K. Eidek, Ado Eidek, Harry Ei-
 cek, Alfred Kokasell, A. Lang, K. Lang, Pii-
 dik Löesner, Harri Löesner, S. Pritso, Miina Rett,
 Jüri Rett, Eduard Rett, Artur Tamberg. **Jäne-**
dalt: Joh. Abjan, Ida Abjan, Miina Abjan, Gustav
 Ennukson, Anete Ennukson, Arnold Kesa, Edu-
 ard Loik, Valter Loik, Gustav Pikart, Heinrich
 Pikart, Vold. Sanglepp, Aleksei Sanglep, Edi
 Saarmann, Oskar Sibopuu. **Ristikülalt:**
 Emilie Grents. **Kohilast:** H. Kesler, N. Mikker.
Keilast: A. Kutpri, Guste K., E. Varma. **Sõr-**

vest: Ernst Kehva. **P. Jakobist:** M. Levand
Abjast: Al. Laks, K. Petter, Ed. Minsky, P.
 Rõigas, E. Vanker. **Riisiperest:** Pilberg. **Jõ-**
gevall: M. L., R. Terasmägi, M. T., **Sauelt:**
 E. Sastok. **Laupalt:** Elmar Siim. **Sakust:**
 Vi — Re. **Kõnnust:** Jakob Vilppus. **Karksi-**
Nuijast: M. Vanker, O. Vanker. **Merokü-**
last: J. Schulbach. **Metskonnast:** Helmüt
 Einpaul.

Neist võitsid loosimisel 1) Aug Jakobsoni —
 Vaeste patuste alev II — **E. Varma**. Keilast:
 2) Bety Alver — Tuuleannuke — **Paul Jä-**
nes. Tartust, Maarjamõisa tän. 54 — 1; 3) Ar-
 thur Adson, Roosikrants — **A. Haava**. Tallin-
 nast, Vabriku tän. 55 — 16.

„Romaani“ talitus.

Meie lugejatele.

Käesoleva numbril ilmumine on viibinud trükitööliste streigi
 tõttu. Loodame, et meil nüüd jällegi võimalik on kõik numbrid
 välja anda õigeaks ajaks.

Kõigile aasta ja 1/2 aasta tellijatele on saadetud pühiks tasuta
 „Romaani Lihavõttealbum.“

„Romaani“ talitus.



Rätsepaari

MAX JOHANSON

Tallinnas, Lühike jalg 6

Kõnetraat 30-89

teatab oma austatud tellijaskonnale
 ning sellest huvitatuile, et saadeti
kevad- ja suverüideid mait-
 serikastes värvides ja suures valikus
 Londonist kohale jõudnud.

Austusega **M. Johanson.**



Täiendage oma raamatukogu
 köidetud „Romaani“ aastakäikudega:

Aastakäik	1922	ilu- ja poolnahtkõites	700.
"	1923	" "	900.
"	1924	" "	950.
"	1925	" "	950.
"	1926 ja 1927 a.	" "	950.

Kõitmata 200 mk. odavam. Saada kõigist suu-
 romatest rmtkpl ja talitusest. **Müürivahe**
 tän. 16, telefon 12-53.



Riiete keemiline puhastuse ja pressimise tööstus

„VESTA“

NIGULISTE TÄN. 6 (apteegi vastu). Telefon 13-47.

Meeste- ja naisteriiete: ülikondade, kostüümide, palitute, jne. kiirpressimine ja puhastamine igasugu plekkidest.

Riiete parandus.

Ülikonna pressimine 15 min. jooksul.

Kohal pressijaile ootamiseks eriruum.

Aratoomine ja kojusaatmine tasuta.

Odavad hinnad.

GEORG MEYER

TALLINN, Pikk tän. nr. 10.

Käsitööriistad, puu- ja rauatöö tarbeks.

Ehitustarbed.

Noad, käärid, habemeajamisaparaadid.

Primused, jootmislambid.

Aknakardina stanged.

Kaup rootsi-, ameerika- ja saksa wabrikutest.

Ajakiri „ROMAAN“

(VII. aastakäik)

toob igas oma korralikult kaks korda kuus ilmuwas numbris romaane ja lühemat proosakirjandust mitmekesistelt rahvustelt laialises valikus.

„ROMAAN“i siht on tutvustada Eesti lugewale rahwale maailma tähtsamaid kirjanikke nende põnewamate ja tuumakamate teoste teel.

„ROMAAN“ toob põnewaid jutte, on see ju „ROMAAN“i otsekohene ülesanne, et igaüks leiaks temas wäärtuslikku ja huwitawat lugemist.

„ROMAAN“i keel on rahwalik ja arusaadaw igaihele.

Tellimishinnad:

1/1 aastas (24 nr.nr.)	7 kr. 50 senti	2 kuus (4 nr.nr.)	1 kr. 60 senti
1/2 „ (12 nr.nr.)	4 „ —	1 „ (2 nr.nr.)	— „ 80
1/4 „ (6 nr.nr.)	2 „ 25	Üksiknumber	— „ 40

Kõik järgnewad romaanid lõpewad iga aastakäigu wiimases numbris ja järgmiste aasta esimeses numbris algawad juba uued romaanid.

ROMAAN'i tellimisi wõtawad vastu, ka endiste aastakäikude peale, ilma iga lisamaksuta kõik postkontorid ja raamatukauplused.

ÜKSIKNUMBRI D müüwad kõik ajalehe müüjad, raamatukauplused ja raadtee raamatukapid.

Endiste aastate (1922, 1923, 1924, 1925, 1926 ja 1927 a.a.) üksikud numbrid on weel saada talitusest hariliku hinnaga, peale nr. 1. ja 2. 1922 aastast.

Tellimine 1928. aastaks kestab edasi. Tellida võib ükskõik missuguse numbriga alates.

„ROMAAN“i talitus, Tallinn, Müüriwahe tän. 16.